

929.735(497.5Dubrovnik)"14"

343.261(497.6)"1423/1424"

Primljeno: 18. 1. 2022.

Prihvaćeno: 1. 6. 2022.

Izvorni znanstveni rad

<https://doi.org/10.22586/pp.v4i1i63.19019>

*Esad Kurtović**

Zatočeništvo dubrovačkoga vlastelina Paladina Gundulića na dvoru vojvode Radoslava Pavlovića u Borču 1423./1424. godine

Dubrovačkoga vlastelina Paladina Gundulića na putu iz Zvornika prema Dubrovniku u lipnju 1423. bosanski vojvoda Radoslav Pavlović zatočio je u svojoj rezidenciji u Borču. Razlog zatvaranja bila su dugovanja njegova brata Ivana Gundulića. U radu su kontekstualizirani nasljednici Jakova Gundulića, sinovi Marin, Ivan i Paladin, radi sagledavanja pozicije i djelovanja u događajima 1423./1424. godine. Opsežna akcija porodice i dubrovačke vlade za Paladinovo oslobađanje sada je poznatija i moći će se lakše kontekstualizirati u budućim istraživanjima. Djelomično je tematizirana problemska osnova kretanja i kontinuiteta prisutnosti Dubrovčana u kolonijama u Bosni.

Ključne riječi: dubrovačka vlastela Gundulići (Paladin, Ivan i Marin), vojvoda Radoslav Pavlović, Borač, Zvornik

Iako najčešće usputno, historiografskoj produkciji poznata je epizoda o zatočeništvu dubrovačkoga vlastelina Paladina Gundulića na dvoru vojvode Radoslava Pavlovića u Borču 1423./1424. godine.¹ Zasebna i detaljnija analiza te neobične i nesvakidašnje situacije u komunikaciji plemstva na istočnoj jadranskoj obali je izostala. Razlog tomu djelomično je opravdan jer su rijetke, iskričave i neobjavljene informacije koje se mogu pronaći o tom događaju, naravno samo u arhivskoj građi Državnoga arhiva u Dubrovniku. Na ovome mjestu pokušavamo objediniti

* Esad Kurtović, Odsjek za historiju, Filozofski fakultet Univerziteta Sarajevo, Franje Račkog 1, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, E-mail adresa: kurtovic.esad@gmail.com

¹ Dobar informativni opis nalazimo kod Vladimira Čorovića, ali u njemu nema pregleda korištene dokumentacije. Vladimir Čorović, „Kako je vojvoda Radoslav Pavlović prodavao Dubrovčanima Konavle (1423-1427)”, *Godišnjica Nikole Čupića* 26 (1927): 85-86, 93, 95; Pavo Živković, *Tvrtko II Tvrtković. Bosna u prvoj polovini XV stoljeća* (Sarajevo: Institut za istoriju, 1981), 105, 108.

pronađene informacije radi pravljenja presjeka dostignutih saznanja, a zbog svestranih analiza i nadogradnji u budućim sagledavanjima.

Vlastela Gundulići pripadaju važnijim dubrovačkim vlasteoskim rodovima i dobrano su poznati zahvaljujući iscrpnim polazištima u djelu pokojnoga akademika Nenada Vekarića. Ovdje nas zanimaju sinovi Jakova Ivana Gundulića (1340. – 1415.). Jakov je sa suprugom Dobrulom (oko 1355. – oko 1428.) imao četiri sina: Ivana (oko 1373. – 1442.), Marina (oko 1374. – 1441.), Paladina (oko 1383. – 1437.) i slabije poznatoga Manuela (oko 1387., neženja). Poznatiji Ivan, Marin i Paladin bili su uobičajeni predstavnici snažnije dubrovačke vlastele s različitim pozicijama u Dubrovniku i zaleđu.² Njihova povezanost u ovdje tretiranom zatočenju je evidentna. Iako je teško u kratkim crtama fragmentarno prikazati iznimno bogatu djelatnost dubrovačke vlastele, ovdje ćemo se, bez ulaženja u detalje, osvrnuti na neke od uočenih funkcija, poslova i mjesta boravka povezanih sa spomenutim godinama da bismo pokušali kontekstualizirati djelovanje braće u razmatranom razdoblju.

Marin (Jakova) Gundulić češće je boravio u Dubrovniku i obnašao različite službe kao knez, sudac ili izabrani općinski službenik za određene poslove³, a izvan Grada odlazio je u poslanstva bosanskom vladaru (1418., 1418./1419., 1422./1423.) i vojvodama Sandalju Hraniću i Radoslavu Pavloviću (1420./1421.).⁴ Za broj-

² Nenad Vekarić, *Vlastela grada Dubrovnika*, sv. 2: *Vlasteoski rodovi (A-L)* (Zagreb; Dubrovnik; Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2012), 300, 303-304; Nenad Vekarić, *Vlastela grada Dubrovnika*, sv. 5: *Odabrane biografije (E-Pe)* (Zagreb; Dubrovnik; Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2014), 124-132.

³ Primjerice: „domino Rectore ser Marino J. de Gondola” (24. 9. 1418.), Hrvatska (dalje: HR) – Državni arhiv u Dubrovniku (dalje: DADU), ser. 19, Političke tužbe (Lamenta politica), vol. 2, f. 221; „Ser Marinus Ja. de Gondola ... electi fuerunt ad videndum et examinandum damna omnia illata nostris hominibus per illos de Canali” (22. 8. 1419.), HR-DADU, ser. 4, Malo vijeće (Consilium Minus) (dalje: Cons. Min.), vol. 2, f. 80 bis; „Ser Marinus Ja. de Gondola iudex” (27. 11. 1419.), HR-DADU, ser. 10.1, Dugovi Notarije (Debita Notariae), vol. 13, f. 153 bis; „Electio iudicum curie domini Rectoris anni proxime futuri ... ser Marinus Ja. de Gondola” (15. 12. 1419.), HR-DADU, ser. 2, Veliko vijeće (Consilium Maius) (dalje: Cons. Maius), vol. 2, f. 14; „Electio duorum procuratorum Lacrome ... ser Marinus Ja. de Gondola” (29. 12. 1419.), HR-DADU, ser. 2, Cons. Maius, vol. 2, f. 20; „ser Marinus Ja. de Gondola} electi fuerunt ad extimandum unum casale abatisse Sancte Marie de castello” (27. 2. 1420.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 114; „ser Marino Ja. de Gondola alias electus ad praticandum cum Grubacio ambassiatore voyoude Sandalie” (24. 5. 1420.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 130v; „Consules curie ciuiliium causarum ... ser Marinus Ja. de Gondola [232v] ... Procuratores Lacrome ... ser Marinus Ja. de Gondola [233v]” (za 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 232v, 233v; „domino Rectore ser Marino Jacobi de Gondola” (4. 5. 1421.), HR-DADU, ser. 21.2, Tužbe kaznenih djela izvan grada (Lamenta de foris) (dalje: Lam. de foris), vol. 4, f. 303; „Electio duorum consiliariorum pro dicto decennio [Stagni] ... ser Marinus Ja. de Gondola” (7. 6. 1421.), HR-DADU, ser. 3.1, Vijeće umoljenih (Consilium Rogatorum) (dalje: Cons. Rog.), vol. 3, f. 42.

⁴ „ser Zore de Palmota et ser Marino Jacobi de Gondola ambassiatoribus ituris ad dominum regem Bossine” (3. 3. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 1, f. 190; „Electio ambassiatorum iturorum ad dominum regem Bossine facta per scrutinium more solito. Ser Marinus Ja. de Gondola, ser Nicolaus Ma. de Georgio” (22. 10. 1418.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 1, f. 127v. Ispod: „MCCCCXVIII die XXV octobris dicti ambassiatores acceptauerunt”, HR-DADU, Cons. Maius, vol. 1, f. 127v; „ser Nicole de

nu dubrovačku vlastelu to je realnost koja proizlazi iz političke svakodnevice punoljetnih osoba toga povlaštenoga društvenog sloja, a Marina čini dobrim poznavateljem prilika u političkom životu Dubrovnik na istočnoj jadranskoj obali, prije svega u dubrovačko-bosanskim odnosima. Po završetku boravka u poslanstvu u Bosni u drugoj polovini svibnja 1423. u Dubrovniku je imenovan članom Maloga vijeća za tekuću godinu umjesto Andrije Bundića, koji je preuzeo funkciju kneza u Konavlima.⁵ Na samom kraju svibnja 1423. Marin Gundulić izabran je za dubrovačkoga kneza za lipanj. To je pozicija koja ostaje nepristrana u dubrovačkom sudskom i političkom miljeu, o čemu svjedoči nekoliko odluka donesenih i u njegovu slučaju kad je zbog srodstva ili interesa službeno morao odstupiti s položaja.⁶ U lipnju 1423. započinje i zatočeništvo Marinova brata Paladina Gundulića kod vojvode Radoslava Pavlovića, ali Marinova pozicija kneza u Dubrovniku nije mogla znatno pomoći u novonastaloj situaciji.

Za razliku od Marina, u to vrijeme povezanijeg sa službom u Gradu i dubrovačkom diplomatskom djelatnosti u Bosni, braća Ivan i Paladin Gundulić početkom dvadesetih godina 15. stoljeća duže su boravili u Bosni i bili aktivni u privrednom životu, ponajviše u Zvorniku (umjesto navođenja Zvonik i Podzvonik), te su bili poznati članovi tamošnje kolonije dubrovačkih privrednika, poslodavaca i tr-

Georgio et ser Marino Ja. de Gondola ambaxiatoribus ituris ad dominum regem Bossine” (21. 11. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 23v; „ser Nicole de Georgio et ser Marino de Gondola olim ambaxiatoribus nostris in Bosna” (6. 4. 1419.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 55v; „de prolongando terminum ambaxiatoribus iturias Bosnam ad dominum regem Bosne”; „de prolongando eis terminum hinc ad diem sabati proxime futurum” (19. 10. 1422.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 117; „miser Pasqual de Resti et ser Marin Ja. de Gondola dilecti citadini et ambadori nostri ... a miser lo re de Bosna”, HR-DADU, ser. 8, Pisma i upute Republike (Litterae et comissiones) (dalje: Lett. di Lev.), vol. 8, f. 130-130v; „electi fuerunt officiales ad vendendum equos comunis quos duxerunt Ragusium dominus Pasqualis de Restis et ser Marinus Ja. de Gondola ambaxiatires nostri qui fuerunt ad dominum regem Bosne” (16. 4. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, 60v; „Dominus Pasqualis de Restis et ser Marinus Ja. de Gondola} electi fuerunt in ambaxiatores ituros ad voyuodam Sandalium et voyuodam Radossauum Paulouich” (11. 11. 1420.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 2, f. 43v; „Absolutio domini Pasqalis et ser Marini de Gondola a reditu ambaxiate ... apud voyuodam Sandalium et Radossauum Paulouich” (28. 3. 1421.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 26.

⁵ Sa strane: „Pro ser Marino J. de Gondola”; „Ser Marinus Jacobi de Gondola electus fuit ad Consilium rogatorum loco ser Andree de Bonda qui iuit comes Canalis” (25. 5. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 71. To je popravljeno i u popisu maloviječnika za 1423. godinu: „Consilium Rogatorum ... [prekriženo: *ser Andreas de Bonda*] [dodano kasnije: *Ser Marinus Ja. de Gondola loco ser Andreas de Bonda*]...” (1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 37v.

⁶ „Ellectio domini Rectoris pro mense junii ... ser Marinus Ja. de Gondola...” (29. 5. 1423.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 2, f. 128. Sa strane: „Rector per texeram”. „Ser Laurentius Bla. de Sorgo tractus fuit Rector per texera loco ser Marini Ja. de Gondola non valentis sedere propter affinitatem ad petitionem ser Aluisii Mar. de Goçe contra Radossauum marangonum” (1. 6. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 72v; „Rector per texeram”. „Ser Thomas de Bona Rector tractus per texera loco ser Marini Jacobi de Gondola non sedere valentis quia affinis ad petitionem ser Nicole Pauli de Gondola” (16. 6. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 74. U srpnju je već na drugim funkcijama: „Ser Marinus Ja. de Gondola ... electi fuerunt officiales ad colligendos et seruandos denarios coadunandos per factis Canalis...” (13. 7. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 79.

govaca.⁷ Uz Zvornik, poslovno su vezani i uz Visoko (umjesto Visoki i Podvisoki)⁸, gdje se mogu pratiti kao članovi sudskih kolegija u tamošnjoj koloniji dubrovačkih trgovaca, te pomalo uz Zvorniku obližnju Srebrenicu.⁹ Paladin (Jakova) Gundulić u Visokom je bio sudac u *ad hoc* biranim konzulatima u više navrata (1417., dva puta 1419. i 1420.). Njegov brat Ivan (Jakova) Gundulić bio je konzul 1421., a iste je godine Ivanov sin Jakov (Ivana) Gundulić bio sudac.¹⁰ Ivan Gundulić redovno je bio konzul, pri čemu nekoliko puta i za Srebrenicu tijekom 1414./1415., ali ne i u kasnijem periodu.¹¹ I Paladin Gundulić zabilježen je u vezi sa Srebrenicom. Ondje je 1419. u siječnju određen za suca, a u rujnu za konzula.¹² S braćom je bio tužitelj u dva slučaja u studenom 1417.,¹³ ali jednom prilikom bio je i tužena strana. Naime, početkom veljače 1423. određen je konzulat u Srebrenici na traženje vlastelina Andrije Bobaljevića protiv Paladina Gundulića i još nekoliko osoba.¹⁴

Centralno mjesto ove rodbinske grane Gundulića ipak je bio Zvornik. Nakon 1418. broj Dubrovčana u Zvorniku je u porastu i tu je nakon Fojnice najveća

⁷ Desanka Kovačević-Kojić, „Zvornik (Zvonik) u srednjem vijeku”, *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine* 16 (1967): 25, 27, 31, 32.

⁸ Pavao Anđelić, „Srednji vijek – doba stare bosanske države”, u: *Visoko i okolina kroz historiju*, sv. I: *Prehistorija, antika i srednji vijek*, prir. Pavao Anđelić et al. (Visoko: Skupština opštine, 1984).

⁹ Desanka Kovačević-Kojić, *Srednjovjekovna Srebrenica (XIV-XV vijek)* (Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 2010), prema registru.

¹⁰ Enes Dedić, „Visoki i Podvisoki u odlukama vijeća Dubrovačke Republike (1415-1444) – Ispisi arhivske građe”, *Radovi Zavičajnog muzeja Visoko* 1 (2020): 74, 75, 80, 82, 84-86, 95.

¹¹ (13. 6. 1414.), HR-DADU, ser. 1, Odluke vijeća (Reformationes) (dalje: Ref.), vol. 34, f. 126v; (20. 7. 1414.), HR-DADU, ser. 1, Ref., vol. 34, f. 132; (8. 8. 1414.), HR-DADU, ser. 1, Ref., vol. 34, f. 134v; „in Subsuonich vel in Sreberniza” (3. 11. 1414.), HR-DADU, ser. 1, Ref., vol. 34, f. 144; „in Srebeniza in Suonico et in Perin” (18. 5. 1415.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 1, f. 26v. Ivan Gundulić kao sudac pogrešno je naveden u: Andrija Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji (1415-1460)* (Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 1997), 81. U pitanju je njegov sin Jakov: „ser Jacobus Jo. de Gondola} judices} electi fuerunt in Sottosuonich” (26. 5. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 195. Jedan Ivanov konzulat u Srebrenici i Podzvoniku je prekršten jer je kasnije zaveden, ali tada bez Ivana Gundulića i spominjanja Podzvonika: „Ser Johannes de Gondola consul, ... in Srebniza et Sottosuonich ad petitionem Jurach et Iuani Tichoeuich contra Michoe Slocich...” [prekriženo] (21. 7. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 2v; „Ser Johanes Nicole de Goze consul, ... in in Srebniza ad petitionem Jurach et Iuani Tichoeuich contra Michoe Slocich...” (27. 7. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 3.

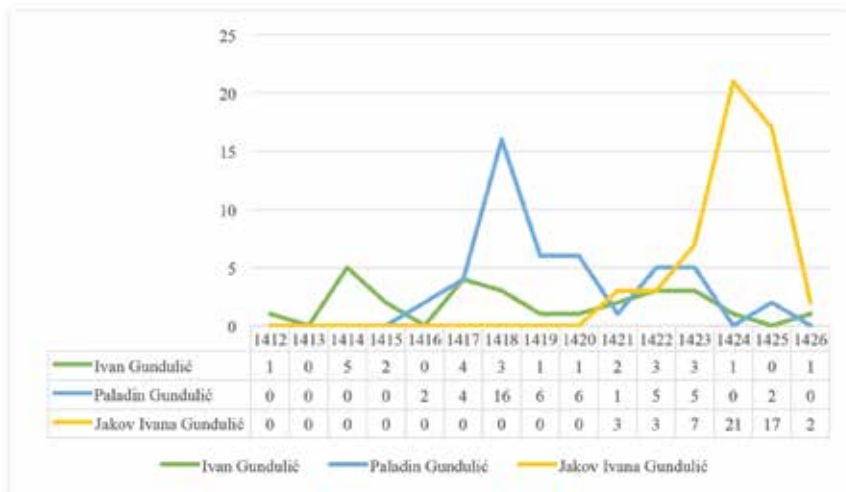
¹² (13. 1. 1419.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 35v; (17. 9. 1419.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 84; Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 46, 56. Paladin Gundulić nije bio sudac u Srebrenici krajem kolovoza 1418. godine. Andrija Veselinović naveo je Paladina Gundulića, a u pitanju je tada bio Marin Ni. Gučetić: „Ser Dominicus de Babalio consul, ser Symon de Restis et ser Marinus Ni. de Goze} judices}, electi furtunt in Srebrniča” (27. 8. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 9v. Usp. Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 39.

¹³ „in Srebniza ad petitionem ser Paladini J. de Gondola et fratrum suorom et cuiuslibet eorum insolidum supra ser Marinum B. de Grade, ser Benedictum P. de Gondola et Jaxam de Vodopia”; „Item ... dicti ser Paladini et fratrum insolidum ut supra contra Jaxam de Vodopia” (27. 11. 1417.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 1, f. 168v; Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 31.

¹⁴ (5. 2. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 45v; Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 103.

dubrovačka kolonija u Bosanskom Kraljevstvu. Iako je u koloniji i znatan broj građana, sudjelovanje u komisijama pokazuje da su vlastela vodila glavnu riječ među Dubrovčanima u Zvorniku. Za razliku od vlastele, koja su u odnosu između Srebrenice i Zvornika prisutnija u Srebrenici, ovdje tretirani Gundulići pripadaju onim dubrovačkim vlastelinima koji su gotovo potpuno vezani uz Zvornik i manje su prisutni u Srebrenici.¹⁵ Prema analizi izvora koju je napravila Desanka Kovačević-Kojić, sa Zvornikom se tijekom deset godina povezuju braća Paladin Gundulić (1416. – 1425.) i Ivan Gundulić (1415. – 1424.), a Ivanov sin Jakov Gundulić tijekom šest godina (1421. – 1426.). Pritom je Paladin biran za konzula devet i suca 24 puta, Ivan za konzula 17 te Jakov za konzula 24 i suca 14 puta.¹⁶ Jednom je Paladin zabilježen i kao tužitelj u sudskoj komisiji formiranoj za Zvornik početkom listopada 1418.¹⁷

Grafikon 1. Učešće nasljednika Jakova Gundulića u sudskim kolegijima 1412. –1426.

¹⁵ Kovačević-Kojić, „Zvornik (Zvonik) u srednjem vijeku”, 21, 25-26, 32.

¹⁶ Kovačević-Kojić, „Zvornik (Zvonik) u srednjem vijeku”, 23, 31. Ovoj ćemo statistici dodati dva konzulata Ivana Gundulića u Zvorniku (1412., 1414.), tri konzulata u Srebrenici (1414.) i jedan povezan s oba grada (1414.): (6. 4. 1412.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 19v; (13. 6. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 126v; (20. 7. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 132; (8. 8. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 134v; (4. 9. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 137v; (3. 11. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 144. Time bi se Ivan Gundulić povezivao sa Zvornikom od 1412. godine. Inače, Ivan je boravio u Dubrovniku sredinom svibnja 1414., a već u lipnju je bio konzulom u Srebrenici: „Ser Johannes Ja. de Gondola consiliarius tractus fuit Rector per texeram loco ser Marini de Resty Rectoris” (13. 3. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 114; „Ser Johannes Jacobi de Gondola ... fuerunt electi tutores Clare et filie sue” (14. 5. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 121v; „Ser Johannes Ja. de Gondola consul, ... in Sreberniza” (13. 6. 1414.), HR-DADU, Ref., vol. 34, f. 126v. Treba dodati i da je Jakov Ivana Gundulić bio sudac u Zvorniku: (25. 7. 1421.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 17.

¹⁷ „in Subtus Suonich ad petitionem ser Paladini de Gondula contra Vlatchum Bugla” (1. 10. 1418.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 15.

Veći broj sudskih komisija znači veći broj problemskih osnova za njihovo stvaranje, a više problema ima ondje gdje ima više poslova. Uobičajeni profil sudskih komisija bilježenih u zapisnicima dubrovačkoga Malog vijeća nudi imena sudskih komisija (kolegija konzula i sudaca), imena tužitelja i tuženih, no ne daje previše prostora za stvaranje šire slike o brojnim aspektima života Dubrovčana u Bosni.¹⁸ Zapisnici i prijepisi pojedinih sudskih izvještaja s opisom problemskih osnova i izjavama svjedoka kvalitetnije su uporište za to, ali je takvih slučajeva očuvano mnogo manje. Možemo ustvrditi da je prisutnost vlastele ponajviše povezana s trgovinom plemenitim metalima, tkaninama i drugom kurentnom robom za bosansko tržište i da su braća Ivan i Paladin Gundulić za dugogodišnjega boravka i djelovanja u Visokom, Zvorniku i Srebrenici pokazivala razumijevanje tržišta i uspješno poslovala. Nabranje članstva u sudskim komisijama može se različito uzimati u obzir prilikom istraživanja, a u slučaju ovdje praćenih Gundulića, među ostalim, ono znači da svako duže nesudjelovanje u sudskim komisijama, koje se da primijetiti u njihovu angažmanu, izvjesno znači potrebu provjere njihove eventualne odsutnosti iz Zvornika. Na njihovu primjeru može se provjeriti vezanost pojedinih Dubrovčana uz bilo koju lokaciju u Bosni jer dobiveni pokazatelji ne moraju označavati njihovu statičnost ni kontinuitet. U svojem poslovanju, osim što su se kretali unutar Bosanskoga Kraljevstva i Srpske Despotovine, neki su Dubrovčani povremeno dolazili i u rodni Dubrovnik. Opći politički i društveni ambijent te poslovna djelatnost vlastelina zahtijevali su ponekad osobnu nazočnost, premda se štošta rješavalo ili moglo rješavati i preko unaprijed određenih zastupnika (prokuratora).

Paladin Gundulić ne boravi u Zvorniku ni u Bosni u kontinuitetu između 1416. i 1425. godine. U sudskim komisijama za Zvornik tijekom 1421. prati se duži Paladinov izostanak, a provjerom izvora utvrđeno je da se tada nalazio u Dubrovniku. Pokušat ćemo odrediti kad je otišao iz Zvornika i kad se vratio. Na samom kraju prosinca 1420. Paladin je bio izabran kao konzul u sudsku komisiju u Zvorniku.¹⁹ Međutim, početkom ožujka 1421. u Dubrovniku je biran za službenika za kupovinu dara vojvodi Vukmiru Zlatonosoviću.²⁰ Njegovo sudjelovanje u tom poslu može biti povezano i s činjenicom da je, boraveći u Zvorniku, poznavao vojvodu Vukmira. Svejedno, time bi se Paladinov dolazak iz Zvornika u Dubrov-

¹⁸ O sudskim komisijama i pravnom položaju Dubrovčana u kolonijama: Desanka Kovačević, *Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni* (Sarajevo: Naučno društvo Bosne i Hercegovine, 1961), 83-85.

¹⁹ „Ser Palladinus Ja. de Gondola consul, Radossauus Gladniza, Raduth Troyanouich} judices} electi fuerunt in Sothsuonich ad petitionem Vuchossauui Martinouich contra Nouachum Stoychouich contra Boghoe Paporzich, Boghun Zassa, Milluth Pribissalich conte, Obrussa Rachnich, Radaz Rep et Radiza Dupperizita modis et condicionibus consuets” (27. 12. 1420.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 165. Nema u: Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 75.

²⁰ „Ser Paladinus Ja. de Gondola, ser Blasius Math. de Georgio, ser Georgius Dra. de Goze} electi fuerunt ad emendum res donandis voyuode Vochmir” (6. 3. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 182.

nik mogao smjestiti u razdoblje siječanj-veljača 1421. godine. U Dubrovniku je Paladin krajem ožujka 1421. izabran među službenike koji su trebali kupiti konje za poslanike kod despota Stefana Lazarevića. Gotovo mjesec dana kasnije istim je službenicima odobreno da mogu potrošiti do 60 perpera za svakoga od nabavljenih konja.²¹ Krajem travnja 1421. bio je izabran i za vojnoga savjetnika u Stonu.²² Krajem lipnja bio je među predloženima za dubrovačkoga kneza za srpanj, ali je tada izabran Petar Lukarević.²³ Ipak, tada je predložen i izabran među tri službenika carine.²⁴ U drugoj polovini kolovoza 1421. Paladin Gundulić izabran je među prodavače soli. U jednoj od kasnijih bilješki sa strane je navedeno da je Paladin krajem rujna napustio Dubrovnik.²⁵ Već početkom listopada iste godine Paladin je imenovan sucem u komisiji u koloniji u Zvorniku.²⁶ Time bismo dobili i drugu granicu te zaključili da je Paladin Gundulić napustio Zvornik u siječnju ili veljači, a vratio se iz Dubrovnika u Zvornik krajem rujna 1421. godine. Razlozi njegova izbjivanja iz Zvornika i prisutnosti u Dubrovniku nisu vidljivi, a moglo bi se pretpostaviti da su prije svega poslovne prirode.²⁷ Obavljena provjera nesudjelovanja u sudskim komisijama primjer je kojim se trebaju provjeravati brojni

²¹ „Ser Marinus Ni. de Goze, ser Helias de Crieua, ser Paladinus de Gondola} electi fuerunt officiales ad emendum equos ambaxiatorum ad dominum despoth, videlicet, per illos quod deficient secundum pretia contenta in parte ultrascripta asignando denrios in doana” (29. 3. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 185; „ser Palladinus de Gondola et socii expendere possint usque ad yperperos sexaginta in unoquoque equo pro quolibet ipsorum ambaxiatorum” (22. 4. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, fol. 189v; Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 79-80.

²² „Electio duorum consiliariorum pro dicto decennio [Stagni] ... ser Palladinus de Gondola” (23. 4. 1421.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 30.

²³ „Electio domini Rectoris pro mense jullii proxime futuri. Ser Vita Cle. de Goze ball. 0, ser Petrus de Luchari ball. XXXVIII contra XXXII extra VIII, ser Palladinus de Gondola ball 0” (27. 6. 1421.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 2, f. 63.

²⁴ „Electio trium zechariorum. ... ser Palladinus de Gondola” (27. 6. 1421.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 2, f. 63v.

²⁵ „Infrascripti fuerunt electi venditores salis in defectum illorum qui electi fuerunt tempore electio. Ser Marinus Ra. de Goze, ser Nicola P. de Saracha ... ser Paladinus de Gondola...” (20. 8. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 212v. Sa strane imena Marina Gučetića dopisano: „Die 28 septembris 1421 tractus fuit loco ser Paladini de Gondola absentis qui non vendidit et recessit de Ragusio”, HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 212v. Sa strane imena Nikole Sarake: „Tractus die 26 augusti 1421 cum ser Paladino de Gondola”, HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 212v. Sa strane imena Paladina Gundulića: „Tractus die VI septembris cum ser Nicola P. de Saracha”, HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 212v.

²⁶ „ser Palladinus Ja. de Gondola, ...} judices} electi fuerunt in Suothsuonich...” (7. 10. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 219; Veselinović, *Dubrovačko Malo veće o Srbiji*, 86.

²⁷ U međuvremenu je Ivan Gundulić bio sudac u Podvisokom (/16. 6. 1421./, HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 199v), pa je njegov sin Jakov (Ivana) Gundulić prešao iz Podvisokoga i postao predstavnik ove loze Gundulića u Zvorniku. (23. 5. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 194v; (26. 5. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 195; (14. 7. 1421.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 2, f. 203v; (25. 7. 1421.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 17; (29. 8. 1421.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 1720.

slični vakuumi u sudjelovanju Dubrovčana u sudskim komisijama u kolonijama u Bosni. Za razliku od građana, koji su u nešto manjem obujmu uključivani u javni život Grada, jedinstveni položaj plemstva s brojnim gradskim i državnim funkcijama, tj. izvorima njihovih prihoda, odaje iskričave segmente pojavnosti u odlukama raznoraznih dubrovačkih tijela. U tim okvirima, među ostalim, odvija se i pokušaj prepoznavanja vremena koje je vlastelin Paladin Gundulić proveo u zatočeništvu kod vojvode Radoslava Pavlovića.

Paladin Gundulić zabilježen je i kao svjedok u jednoj tužbi za krađu počinjenu u Zvorniku. Sredinom svibnja 1420. izvjesni Radovac Radaković i Radovac Vuković podignuli su tužbu protiv Antoja Radovića iz Stona, njegove majke Cvijete i Budisava zbog krađe stvari i srebra izvađenih iz škrinje (kutije) u vrijednosti od 30 perpera, a počinjene u kući dubrovačkoga vlastelina Mihaela Rastića u Zvorniku (*Sub Suonich in domo ser Michaelis de Restis*). Pored Paladina Gundulića, kao svjedok je naveden inače vrlo utjecajan predstavnik dubrovačke vlastele u Zvorniku Mihael Rastić.²⁸ U ožujku 1422. zavedeno je Rastićevo svjedočenje²⁹, krajem rujna 1422. traženo je svjedočenje Paladina Gundulića³⁰, a krajem listopada konstatirano je da je usprkos iskazanim naporima svjedočenje Paladina Gundulića izostalo.³¹

Krajem 1422. braća Paladin i Ivan Gundulić bila su u Zvorniku. Ivan je imenovan konzulom u listopadu i studenom.³² Sredinom studenoga bili su uvelike bilježeni u sudskim komisijama. Najprije je Paladin imenovan sucem za jedan spor u Zvorniku³³, a onda je uz Ivanov konzulat njegov brat Paladin bio među petoricom oficijala koje je dubrovačka vlada zadužila da ispituju zaduženja Petroja Ilića od većega broja njegovih dužnika na području Zvornika i Srebrenice.³⁴ U prvoj

²⁸ „Testes: Ser Michael Mar. de Restis, ser Paladinus Ja. de Gondola” (16. 5. 1420.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 4, f. 196.

²⁹ „Testes: Ser Michael Mar. de Restis, ser Paladinus Ja. de Gondola” (16. 5. 1420.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 4, f. 196.

³⁰ „per testimonio ser Paladin de Gondola el qual se truoua di la, pero hauemo electi voi examinatori commettando a voi che dobiate con sacramento examinare el dicto ser Paladin sopra del dicto lamento” (29. 9. 1422.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 4, f. 195v.

³¹ „1422, die 29 octubris. ... cassum fuit hoc lamentum. Eo quia, missum fuit Sub Suonich ad examinandum ser Paladinum de Gondola alium testem, qui ser Paladinus nil testificatus est ut in litera hic affixa continetur, ideo cassa”, HR-DADU, Lam. de foris, vol. 4, f. 196.

³² (6. 10. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 15v; (15. 11. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 26v.

³³ (14. 11. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 26.

³⁴ „in Suonich ad petitionem ser Marini de Lucaris, ser Marini de Goze, ser Paladini de Gondola et ser Johannis Bla. de Bona et Nicola Buresich officialium ad exigendum debita Petroe Iliich ex voluntate ipsius contra Radouan Goicouich, Goiach Pribinouich, Radochna Ticoeuch...” (15. 11. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 26v; „Rector de Ragusa col suo conseglo alli nobili et saui ser Marino de Lucari, ser Marino Sy de Goze, ser Paladino de Gondola, ser Johanne Bla. de Bona et Nicola Buresich dilecti citadini nostri salute. Perche ser Blaxio de Luca de Bona a fallito mo a Vebegia et noy diside-

polovini prosinca Paladin je određen za konzula u jednom sporu, a onda i za suca u ispitivanju okolnosti u kojima je Vukosav Martinović dao svoju posljednju oporučnu volju.³⁵ Pored Ivana i Paladina Gundulića, u Zvorniku je krajem 1422. bio i Ivanov sin Jakov. U drugoj polovini prosinca on je određen za suca u jednoj komisiji za Zvornik.³⁶ Dotad se nije posebno isticao, a tijekom iduće godine dobio je na važnosti među Dubrovčanima u Zvorniku. U jednoj registriranoj presudi konzulata u Srebrenici zavedenoj u srpnju 1423. spomenuta je kuća Ivana Gundulića u Zvorniku³⁷, koja je svakako bila jedno od središta familijarnoga djelovanja porodične loze seniora Jakova Gundulića.

U vrijeme poslanstva u Bosni Marin Gundulić imao je krajem 1422. poseban zadatak da dođe u Usoru i potraži tamošnju domaću vlastelu braću Zlatonosoviće i braću Dinjičiče, a ondje se zadržao i početkom 1423. godine.³⁸ Po svemu sudeći, tada se mogao susresti s braćom Ivanom i Paladinom te Ivanovim sinom Jakovom u Zvorniku. Razlog više je činjenica da su dubrovački poslanici na terenu ponajbolje informacije o stanju stvari dobivali upravo od svojih sugrađana koji su ondje duže boravili. U uputama dubrovačke vlade poslanici su redovito pozivani na suradnju s Dubrovčanima „na terenu”.

rosi disodiffare in quanto a noy fara possibile alli soy creditori pero ve hauemo electi officiali ariscuote e domadare da ogni persona per ogni ragione e cagione tucte quantita di denari depositi, cose et beni di Petroe Iliich debitore del dicto ser Biagio, cosi in Suonich et Sreberniza come in zascuno altro luogo in coteste parti corcuscante et questo e di volonta et...” (16. 11. 1422.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 155.

³⁵ (10. 12. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 31; „Consolo de la corte ciuile de Ragusii con li soy zudexi ali nobili et saui ser Marin de Lucari consolo, ser Paladin de Gondola et Budisau Slaucouich zudezi, dilecti citadini nostri in Subsuonich salute. Perche como hauemo oldito Volchosau Martinouich el qual mori circha VII° anno in Subsuonich par che facesse el suo testamento a bocha in presentia de Goissau Slaucouich et de Iuancho Branchouich de Ragusa, pero vi comettemo che vuy debiate examinar li dicti testimonii com zuramento sel dicto Volchossau Martinouich feze a bocha el suo testamento e in che forma e quanto tempo e in presentia de chi e in che logo e seli testimonii fo assignati e sel dicto Volchossau quando feze el testamento predicto era de bona memoria. E se algun di vuy consolo e zudexi non podesse sentar a questa tal examination per absentia ouero per altra cazon in logo de quello substitute un altro et examinato che hauerete como e detto la dicta examination in forma debita la mandate a nuy sottol vostro segello” (13. 12. 1422.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 139.

³⁶ „Jacobus G. de Gondola” (19. 12. 1422.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 32v.

³⁷ „In Christo amen, 1423, ad 24 gener in Sreberniza. ... in Suonicho ... E questo fo in casa di Goan di J. di Gondola et in presentia del dicto Goan de Gondola” (24. 7. 1423.), HR-DADU, ser. 15, Razni zapisi državne kancelarije (Diversa Cancellariae) (dalje: Div. Canc.), vol. 42, f. 163v.

³⁸ „E vuy ser Marin de Gondola debiate far portar con vuy la via de Vssora li dicti panni e di la siando Sotto Suonich o doue fosse voiuoda Vochmir e Vochassin so frar Slatonosouichi andate da li dicti ... E poy andarete doue senterite zuppan Dragissa Digniçich siando in la sua contrada con quelli fradelli soy che se trouaran con luy” (13. 12. 1422.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 137v; „Noy hauemo ricevude piu vostre letere et del mese di zenaro et del mese di febraro parte scritte per voy solo messer Pasquale in absentia di ser Marino et parte per traumbi due voy” (16. 2. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 145.

Kad je Marinova uloga u Usori završila, braća Ivan i Paladin nastavila su svojim ubičajenim aktivnostima početkom i tijekom 1423. godine. Ivan je bio sudac krajem siječnja 1423., a onda izostaje do svibnja i lipnja, kad je ponovo član sudskih komisija.³⁹ Krajem veljače braća Ivan i Paladin zavedena su u jednoj tužbi u Dubrovniku kao svjedoci. Naime, tada dubrovački vlastelini Toma Bunić i Marin Menčetić, kao zastupnici Marina Lukarevića, podižu tužbu protiv Radmija Radusinovića zvanog Bonić zbog poslovnih obmana i ružnih riječi te kontratužbi prema bosanskoj vlasteli u Zvorniku i srpskoj vlasteli u Srebrenici. Krajem idućega mjeseca knez sa sucima naložio je da sudska komisija ispita svjedoke u ovom slučaju i pošalje izvještaj u Dubrovnik.⁴⁰ Paladin je aktivan u veljači, ožujku i travnju 1423. godine. Početkom veljače 1423. pokrenuta je komisija s optužbom protiv Paladina u Srebrenici, a istovremeno je on imenovan među suce u Zvorniku u drugoj parnici.⁴¹ Nakon imenovanja za konzula u Zvorniku krajem travnja 1423.⁴² Paladina dulje razdoblje nema u sudskim komisijama, a nema ni Ivana Gundulića nakon druge polovine lipnja sve do jedne komisije u siječnju 1424. godine.⁴³ Poziciju porodične loze seniora Jakova Gundulića u Zvorniku dalje možemo pratiti kroz prizmu Ivanova sina Jakova, da kažemo juniora, koji se u više navrata pojavljuje kao konzul i sudac u drugoj polovini 1423. i čitavu 1424. godinu.⁴⁴ Nagli prekid u djelovanju braće Ivana i Paladina Gundulića u Zvorniku posljedica je čuvenoga Paladinova utamničenja od vojvode Radoslava Pavlovića u Borču. Naime, Paladin je opet određenim poslom krenuo iz Zvornika u Dubrovnik, ali je zaustavljen u Borču.

³⁹ (26. 1. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 43v; (20. 5. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 70v; (21. 6. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 74v.

⁴⁰ „Testes: Ser Johannes Ja. de Gondola, ser Palladinus de Gondola, ser Benedictus Ma. de Gondola, ser Marinus Sy. de Goze, ser Marinus Jach. de Goze, ser Michael An. de Menze, ser Blaxius Sa. de Babalio, Millita famulus Paladini de Gondola, Giuchus Marci” (20. 2. 1423.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 134v. Sa strane: „Die XXVIII martii 1423. De mandato domini Rectoris ser Michaelis de Resti et juratis iudicium ser Aloisii de Goze, ser Marini de Gradi scriptum fuit ser Nicole Ra. de Saracha consuli et ser Paulo de Sorgo et ser Mateo Jo. de Goze iudicibus in Srebniča quod examinarent infrascriptos testes et examinationem eorum mitterent per eorum literas bullatas. Et quod ille ex eis qui primo iuerit in Subtus Suonich sit consul et exinde dummat duos ex nostris qui ibi sunt pro iudicibus et examinent illos testes qui sunt in Subtus Suonich modo predicto et examinationem mitant ut supra. Et quod si quis ex eis sedere non posset aliqua decausa summerent alium ex nostris loco suo ut moris est”, (20. 2. 1423.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 134v.

⁴¹ (5. 2. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 45v; (12. 2. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 47; (5. 3. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 52; (13. 4. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 60; (27. 4. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 65.

⁴² (27. 4. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 65.

⁴³ (21. 6. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 74v; (22. 1. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 116.

⁴⁴ Vidi *Nasljednici Jakova Gundulića, članovi sudskih komisija u kolonijama (1412. – 1426.)* u Prilogu.

Problemske osnove kojima vojvoda Radoslav Pavlović tereti neke od ovdje razmatranih nasljednika dubrovačkoga vlastelina seniora Jakova Gundulića vidljive su u drugoj polovini siječnja 1422. godine. Vojvoda Radoslav imao je preko poslanika Bogdana Muržića određena potraživanja od Ivana Gundulića, njegova sina Jakova, Ivana Crijevića i Petra Primovića. Dubrovčani su isticali da nije zadovoljena pravna osnova, preporučili da treba postaviti tužbu te dodali da Ivan trenutačno nije u Gradu.⁴⁵ Čini se da je to potraživanje aktivirano, ili je došlo na red u brojnim događanjima u međusobnim kontaktima Dubrovčana i vojvode Radoslava, i početkom veljače 1423. godine. Naime, tada je u Dubrovniku preko svojih poslanika Budisava i Vukašina vojvoda Radoslav imao pritužbe protiv Ivana Gundulića, ali detalji pritužbe uopće nisu poznati.⁴⁶ Prema nekim od poznatijih postupaka za izvršenje nadoknada, kad se trebao izvršiti sudski postupak linijom tužbe, čini se da je u ovom slučaju vojvoda Radoslav pokušavao doći do naknade od pojedinaca po skraćenom postupku, možda i bez odgovarajućih dokaza o dugovanjima, pa dubrovačka vlada nije htjela preuzeti drukčiju odgovornost do linije sudskog pretresa. To je našlo odraza i u korespondenciji, pa u

⁴⁵ Sa strane: „Pro Radossauo Paulouich contra ser Johannem de Gondola”; „Prima pars est de dando libertatem Minori consilio respondendi Bogdano Mursich nuncio Radossau Paulouich offerendo sibi ministracionem iusticie contra ser Johannem Jacobi de Gondola veniente nuncio cum juribus pacatis et excusando se de non ministrata nunc justicia quoniam jura nulla producta sunt et etiam propter abstinentiam ser Johannes predicti ab urbe” (22. 1. 1422.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 68v. Sa strane: „Pro eodem Radossauo contra ser Jacobum filium dicti ser Johannis”; „Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio respondendi dicto Bogdano nuncio Radossau predicti in eadem met forma offerendo jus et excusando se ut supra pro facto ser Jacobi filii dicti ser Johannis de Gondola” (22. 1. 1422.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 68v. Sa strane: „Pro eodem Radossauo contra ser Johannem Lampre de Zriua”; „Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio respondendi ultrascripto Bogdano nuncio Radossau ut supra in facto ser Johannis de Zriua Lampre quod idem ser Johannes offert se paratum et ita dominium paratum est jus facere dumodo jura debita producantur et expmatur parte dicti Radossau quantitas contra petitur contra eum” (22. 1. 1422.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 69. Sa strane: „Pro predicto contra Petrum Clunouich”; „Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio respondendi dicto Bogdano nuncio ut supra pro facto Petri Clunouich ib eadem met forma qua data est pro dicto ser Johanne Lampre de Zriua”, (22. 1. 1422.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 69.

⁴⁶ „Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio respondendi ambasiatoribus voiuode Sandalii et voiuode Radosau Paulouich secundum ea que dicta sunt nunc per arreatores”; „de induciendo super petitionem ambaxiatorum Sandagl et voiuode Radossau”; „de induciendo ad diem lune proxime que erit dies octava presentis mensis” (6. 2. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 138v. Sa strane: „Rector per texeram pro Radoslao Paulouich contra ser Johannem Ja. de Gondola”. „Ser Zore de Palmota tractus fuit Rector per texeram loco domini Rectoris ser Junii de Georgio sedere non valentis propter parentelam ad petitionem Budissau et Volchassini oratorum voiuode Radosau Paulouich et pro dicto Radoslao patentium contra ser Johannem Ja. de Gondola cum modis et condicionibus consuets” (8. 2. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 46.

pismima dubrovačkim poslanicima Nikoli Ma. Gučetiću i Vlahu Ma. Đurđeviću, koji su se nalazili kod vojvode Radoslava, ne nalazimo izravno problemske osnove povezane s Gundulićima, pa čak ni onda kad se za njih znalo u Dubrovniku. U poslanstvima je prednost imalo više drugih pitanja, a osobito tadašnji intenzivirani razgovori o kupoprodaji polovice Konavala vojvode Radoslava Pavlovića.⁴⁷

Prve informacije o zatočenju Paladina Gundulića pratimo u lipnju 1423. godine. Spominjali smo da je Marin Ja. Gundulić bio na kneževskoj poziciji za lipanj te godine.⁴⁸ Krajem tadašnjega mandata on daje izjavu dostojnu kneza, dostojnu odgovornosti u zajednici i političke elite kojoj pripada te dostojnu brata – ako vlastelin Paladin Gundulić, kojega je vojvoda Radoslav Pavlović zajedno s njegovim dobrima i stvarima zatvorio i zadržao, bude pušten da se brani pred sudom u Dubrovniku, on, njegov brat Marin Gundulić, bit će jamac dubrovačkom sudu da će po presudi izvršiti nadoknadu vojvodi Radoslavu Pavloviću.⁴⁹

Malom digresijom podsjećamo na još jedno jamstvo koje je Marin dao pred Dubrovčanima za svoju braću. Desetak godina prije, u prosincu 1414., Marin je jamčio za djelatnost brata Ivana kod despota Stefana Lazarevića. Marin se obvezao Stjepku Pavloviću da će njegov brat Ivan, po primitku uputa od dubrovačke vlade, čim prije bude mogao iz Zvornika krenuti despotu zbog pitanja zatočenja Živka Ligatića i oduzimanja njegova srebra i drugih stvari od despotovih službenika u Srebrenici, a zauzvrat će dobiti 100 dukata i pokriće za sve troškove koje

⁴⁷ „Rector di Ragusa col suo consiglio alli nobili et saui ser Nicola Mar. de Goze et ser Biasio Ma. de Zorzi, diletti citadini et ambassadori nostri a voyuoda Radoslau Paulouich salude” (9. 4. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 52; (21. 4. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 53v; (5. 5. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 54v-55; (17. 5. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 56-56v, 58; (7. 6. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 63-63v, nastavak 72; (25. 6. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. IX, 5-6; (10. 7. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 6-6v; (17. 7. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 8, f. 8-8v.

⁴⁸ „Per dominum Rectorem ser Marinum Ja. de Gondola personaliter preceptum fuit” (5. 6. 1423.), HR-DADU, Div. Canc., vol. 42, f. 147v.

⁴⁹ „Ser Marinus quondam J. de Gondola dum esset Rector comunis Ragusii constitutus in Paruo consilio ad plenum congregato promisit et super se et omnia bona sua nomine suo proprio se solemniter obligavit quod causa quo voiuoda Radossaus Paulouich relinquat in sua libertate ser Paladinum, fratrem dicti ser Marinum, quem dictus Radoslauus detinet et etiam omnes res et bona ipsius ser Paladini sic quod dictus ser Paladinus cum bonis et rebus suis possit libere redire Ragusium et quod ipse Radossaus velit mittere Ragusium ad querendum et petendum jura sua contra ipsum ser Paladinum coram iudicio Ragusii. Quia ipse ser Marinus se constituit plezium et principalem pagatorem insolidum et ad melius tenendum de omni a toto eo quod summatum et iudicatum fuit per ipsum iudicium Ragusii quod dictus ser Paladinus dare debeat dicto voiuode Radossauo. Renuntiando etc.” (25. 6. 1423.), HR-DADU, ser. 9, Razne isprave Notarije (Diversa Notariae) (dalje: Div. Not.), vol. 14, f. 12.

Ivan bude imao.⁵⁰ I inače je Marin u Dubrovniku zastupao interese braće Ivana i Paladina Gundulića.⁵¹

Prema dostupnim pokazateljima, Paladin Gundulić bio je krajem travnja određen za konzula u Zvorniku⁵², a u lipnju je izvjesno zatočen kod vojvode Radoslava Pavlovića. Razlozi njegova zatočenja prepoznaju se u sljedećim dokumentima. Reakcija u Dubrovniku na Paladinovo zatočenje bila je brza, ali i planska. Očito je Marin Gundulić imao znatan utjecaj u Gradu i mogao je pozvati na rješavanje nastale situacije, premda, pratimo, situacija nije bila u svemu povoljna jer je dubrovačka pozicija pred vojvodom Radoslavom djelomično bila sputana većim brojem tekućih pitanja. U prvoj polovini srpnja Vijeće umoljenih odredilo je Petra Lukarevića za poslanika kod vojvode Radoslava Pavlovića u misiji oslobađanja Paladina Gundulića.⁵³ Dubrovčani su još uvijek imali svoje poslanike kod vojvode Radoslava, ali Petar Lukarević bio je u zasebnoj misiji. Specifičnost njegove misije ogleda se i u činjenici da su uputu za njegovo djelovanje trebali načiniti Paladinovi srodnici, a ne, kao kada to čini država, od Maloga vijeća posebno izabrani oficijali.⁵⁴ U navedenim potezima na prvi pogled prepoznaje se rezerviranost u djelovanju dubrovačke vlade u ovom slučaju. Prvi naputak, pismo s kojim je Petar Lukarević krenuo u poslanstvo, otkriva gotovo sve detalje o ovom slučaju i veliku angažiranost.

⁵⁰ „Ser Marinus Ja. de Gondola promisit et se obligavit Stiepcho Paulouich, presenti et stipulanti, facere et curare iuxta posse quod ser Johannes eius frater qui ad presens, uti dicitur reperitur in Subsuonich, habita commisione sibi destinanda per dominium Ragusii quam citius poterit, non sinistrando negocia sua ibit ad dominum despotum et ibi procurabit toto posse pro relaxatione Ziuchi Ligatich et recuperatione argenti et aliarum rerum acceptarum per officia dicti domini despoti dicto Ziucho in Srebernica...” (22. 12. 1414.), HR-DADU, Div. Not., vol. 12, f. 65v. Njegov boravak kod despota protegnuo se na početak iduće godine: „scribendo ser Johanni ser Jacobi de Gondola ambaxiatori ad dominum despotum ... quod sit liber a dicta ambaxiata” (17. 2. 1415.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 1, f. 6. U ovom slučaju može se uočiti njegovo nesudjelovanje u radu sudskih komisija krajem 1414. i početkom 1415. zbog boravka u Despotovini. Vidi *Nasljednici Jakova Gundulića, članovi sudskih komisija u kolonijama (1412. – 1426.)* u Prilogu.

⁵¹ „ser Marinus Ja. de Gondola, proprio suo nomine ac tanquam procurator et procuratoriis nominibus ser Johannis et ser Palladini fratrum eius et filiorum quondam dicti ser Jacobi de Gondola, prout de mandato constat in libro procurationum cancellarie sub die quarto mai MCCCXVIII” (24. 11. 1420.), HR-DADU, Div. Not., vol. 13, f. 138.

⁵² (27. 4. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 65.

⁵³ Sa strane: „Pro liberatione ser Palladini de Gondola et acceptando ser Petrum de Lucari pro nuncio dominationis”; „Prima pars est de acceptando ser Petrum de Lucari pro nuntio dominationis cum literis credentialibus iturum expensis suis propriis ad voyuodam Radossauum et alios quosconque dictus voluint pro querenda liberatione ser Palladini de Gondola” (9. 7. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 171.

⁵⁴ Sa strane: „Pro comissione dando dicto ser Petro de Lucari.” Prihvaćeno je: „Prima pars est de comittendo affinibus dicti ser Palatini quod forment et formatam portent ad presens consilium comissionem dandam dicto ser Petro pro factis ser Palladini”, a nije prošao prijedlog: „Secunda pars est quod per Manus consilium elligi debeant tres officiales qui forment et portent ut supra dictam comissionem” (9. 7. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 171.

Iz napatka za Petra Lukarevića za oslobađanje Paladina Gundulića koji su sastavili Paladinovi rođaci (*Comissio ser Petri de Luchari pro liberacione ser Paladini de Gondola composita per affines suos*), najvjerojatnije pod vodstvom i intencijom vještoga diplomata brata Marina, doznajemo da je Paladin posve nedužan i da je utamničen zbog duga svojega brata Ivana Gundulića, a dok je išao u Dubrovnik. U napatku se spominje niz aktivnosti o tom dugovanju koje ne možemo potvrditi pratećim odlukama pojedinih tijela, no informacije su očito točne jer ih je trebalo izjaviti vojvodi Radoslavu. Spominje se da su Dubrovčani, ne nalazeći da je Paladin kriv, uputili pismo vojvodi Radoslavu da oslobodi Paladina, a zatim su pisali i svojim poslanicima kod vojvode da mu se i oni obrate zbog Paladina. Dalje su tražili da vojvoda Radoslav pošalje poslanika Rudeča Popovića. On je „objasnio” da su za vojvodu Radoslava braća Paladin i Ivan jednako odgovorna (*tuti sono una cosa*). Na takvu postavku Rudeč je dobio odgovor, a taj su odgovor trebali prenijeti i poslanici kod vojvode Radoslava.⁵⁵ Navedene aktivnosti pokazuju da su Dubrovčani brzo reagirali, da nije bilo rezerviranosti, ali da su bili svjesni se to pitanje rješava u osjetljivom vremenu, prije svega intenzivnom pregovaranju o Konavlima, te da su izražena nastojanja da se slučaj pažljivo postavi i riješi. Poslanik Petar Lukarević trebao je podsjetiti vojvodu Radoslava na to da je vojvoda u siječnju slao poslanstvo u Dubrovnik zbog potraživanja od Ivana Gundulića, a zbog jamstva danog za Mađare (*uno scritto per plezaria di Ongari*), i da tada ništa nije traženo od Paladina Gundulića jer i nije uobičajeno da netko odgovara za tuđa dugovanja, pa ni brat za brata, te da bi trebalo naći odgovarajuću osnovu za razgovor o tom problemu, kako su uostalom Dubrovčani predlagali u siječnju 1423. godine.⁵⁶ Napokon je jedno ranije dano jamstvo za Mađare spomenuto kao

⁵⁵ „Comissio ser Petri de Luchari pro liberacione ser Paladini de Gondola composita per affines suos. Rector di Ragusa col suo consiglio et di pegadi commettemo a voi ser Piero de Luchari nostro ambassador a voyuoda Radosauo col nome di Dio quando sereto gonto ala presentia del detto voyuoda Radosauo saludaretello per nostra parte com quello bello saludo che a luy se conuien e presentatelli la lettera de credenza. Poi li auerete a dir magnifico voyuoda quando noi sentisemo come retignesi ser Paladino di Gondola per debito del suo fradel ser Giouanni de Gondola, el qual ser Paladino vignando a Ragusi a casa sua com co'luy che se sentiua non esser culpeuelle de nesuna cosa ala vostra magnificencia e chouodoni e per tal casione della sua intermessa scriuessimo una lettera alla vostra magnificencia che vi dignassi di francharillo e di piu scriuessimo alli nostri ambassadori che sono (che sono) al presente apresso voi come e hamo scritto per nostra lettera alla vostra magnificencia per lo fatto del detto ser Paladino. Onda piaque alla vostra magnificencia per alguni vostri bixogni e per fatto di ser Palladino di mandar vostro messo qui da noi a nome Rudez Popouich. El qual Rudez ne aue a dar per parte della vostra magnificencia della intremesa delo detto ser Palladino per debito del suo fradello ser Giouanne, dicendo che tuti sono una cosa. Al qual Rudez a hauio risposto come per lo detto Rudez sera informada la vostra signoria. Et di plui sopra di ciò a hauio scritto ali nostri ambassadori che douessimo dir per nostra parte alla vostra magnificencia simel parole” (13. 7. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 7.

⁵⁶ „Aprresso li diretti: Magnifico voyuoda voi saute bene che questo genaro passado mandasti vostri ambassadori qui da noi grauandoue e domandando da ser Giouane de Gondola per uno scritto per plezaria di Ongari e in nulla non domandaxeno supra ser Palladino che dobiate dare alguno denaro, per la qualcosa per noi vi fo oferte la rason sopra il detto ser Giouane perche vedessimo che contra

famozno dugovanje Ivana Gundulića, a ujedno i polazište za Paladinovo zatočenje. O tom dugovanju i jamstvu trenutačno se ne može ništa konkretnije reći. Navedeni postupak vojvode Radoslava Pavlovića ponajviše nalikuje na „izam”, izvansudsku represaliju kojom se za dugovanje nekoga Dubrovčanina plijenila imovina bilo kojega Dubrovčanina, njegova zemljaka, i koju su bosanski vladari zabranili.⁵⁷

Poslanik Petar Lukarević dalje je trebao prenijeti vojvodi Radoslavu da je Paladin mogao brojnim putovima doći do Dubrovnika, ali da se nije osjećao njegovim dužnikom niti se skrivao, nego je izišao pred vojvodu s dobrim namjerama i poklonima. Pozivajući se na odnose koji u sličnim okolnostima vladaju i u Bosni, poslanik je trebao zamoliti Paladinovo oslobađanje i vratiti se u Dubrovnik.⁵⁸

Uz navedeni naputak Petar Lukarević dobio je i zaseban naputak za odlazak bosanskom kralju Tvrtku II. Tvrtkoviću. Bosanskom kralju trebalo je prepričati novonastalu situaciju, da je u lipnju Paladin Gundulić zatočen u Borču vraćajući se u Dubrovnik iz Zvornika, da je namjerno odabrao ići putom preko Borča u želji da iziđe pred vojvodu Radoslava jer se nije osjećao njegovim dužnikom nego iskrenim i odanim prijateljem. Ondje je bio lišen slobode jer je njegov brat Ivan dao jamstvo za neke Mađare, a pod izgovorom da Paladin kao Ivanov brat treba

ser Palladino detto non domandaxeuo niente, ne in quello scritto se contigneua luy esser debito. Et pero magnifico voyuoda de quando la vostra magnificencia in quella per et vostri ambassadori non domando neanche dixeno chel detto ser Palladino vi debia dar alguno denaro, si che e da considerar che Palladino non ve de dar niente, per tanto magnifico signore voyuoda le de rason che quello che die dar pagi altri per luy non, perche nesuna humanita ne rason al mondo non lo consente che uno per l'altro sia constreto a pagar, non siando debito, ne fradello per fradello, si che voyuoda se alguna rason aueti contra ser Giouani de Gondola. Et voi mandate vostri omeni che domandimo a rason e seraue fatto rason quanto si conuien, come questo genaro passato la auemo oferto co'li vostri ambassadori” (13. 7. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 7.

⁵⁷ Sima Ćirković, „Izam”, u: *Leksikon srpskog srednjeg veka* (Beograd: Knowledge, 1999), 249-250.

⁵⁸ „Ancora li diseti: Magnifico voyuoda a voi sia manifesto che plui vie sono per Bosina a vignire a Ragusa. Si che sel detto ser Palladino se sentisse esser colpeuelle, ouer debito alguna cosa alla vostra magnificencia, el detto ser Palladino auera modo de schiuar, a non vegnire dauanti la vostra magnificencia, ma como homo sentandosse esser innocente di questo e di ogno altre cose e come seruidor vostro, se volse voltar e prexentar ala vostra magnificencia [7] e honorarui come el detto a fatto. E per tanto pregemo la vostra magnificentia che se degni per tal rason e plui per nostro amore di volerllo franchar et lassar libero. E plui gli direte: Magnifico voyuoda voi sancti la fraternita e la buona amista, che auemo fatta com voi nella qual chamo confermado tutte le poueugle e bone usancie che aueme gli signori di Bosina, nele quale se contien che uno homo per uno altro, ne fradello per fradello in nesuno caso ne per debito sia tegnudo di pagar, ne per nesuno altro caso esser constreto e cusi ogno uno e tegnudo a satisfar e pagar per se, come ge delli vostri homini che son debiti nelle nostre terre a nostri zitadini, et lor fratelli e lor parenti sono franchi a posser vegnir nella nostra terra, mercantar e traffigar com ogno lor auer, liberi et sicuri. Si che pregemo la vostra magnificencia se degni di vuolir trattare li nostri citadini come noi faciamo ali vostri et de di raxon. Et se a Dio piagexe e a veri la vostra intencione da voyuoda Radossau supra dil fatto del detto ser Paladino tolleti comiado dal detto Radossau e vignetine a Ragusa. E in caso che a veri che Dio guardi et voi segereti come qui dizo vise dara [7v]” (13. 7. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 7-7v.

snositi njegove dugove. Kralju je trebalo predložiti da vojvodi Radoslavu pošalje svojega poslanika ili pismo radi Paladinova oslobađanja. Pored kralja, pismima je s novonastalom situacijom s Paladinom trebalo upoznati Sandalja Hranića i njegovu braću Vuka i Vukca te braću Vukmira i Vukašina Zlatonosovića⁵⁹, po svemu one koji su uz Tvrtka II. predstavljali aktualni dubrovački oslonac u Bosni.⁶⁰

Ako želimo rekapitulirati stanje stvari do toga naputka danog Petru Lukareviću, morali bismo izdvojiti i naglasiti nekoliko pokazatelja. Prije siječnja 1423. Ivan Gundulić dao je jamstvo za neke Mađare i time postao dužnik vojvode Radoslava Pavlovića. Teško je znati kad se to točno dogodilo. Kad je vojvoda Radoslav pokušao riješiti dugovanja u Dubrovniku preko poslanika, nije u tome uspio, najvjerojatnije jer dubrovačka vlada nije stajala iza postupaka Ivana Gundulića i za tu situaciju trebalo je pokrenuti uobičajeni sudski postupak u Dubrovniku. Izvjesno je da su Dubrovčani predlagali rješenja, ali da ih vojvoda nije uvažio. U lipnju 1423. Paladin Gundulić kretao se iz Zvornika prema Dubrovniku koristeći put preko Borča da navrati k vojvodi Radoslavu Pavloviću i ondje je utamničen. Po saznanju za taj događaj Dubrovčani su pokušali pismima, preko poslanika Rudeča Popovića i preko svojih poslanika kod vojvode Radoslava izmoliti da se neopravdano zatvoren Paladin pusti na slobodu. Sljedeća etapa bilo je slanje posebnoga poslanstva Petra Lukarevića s konkretnom pravnom osnovom za oslobađanje Paladina Gundulića koju je sastavila njegova rodbina. Osnova Paladinove obrane i traženja njegova oslobađanja svodila se na činjenicu da u Dubrovniku, kao ni u Bosni, nitko ne odgovara za tuđe dugove, pa ni brat za bratove, pa tako ni Paladin ne može odgovarati za dugovanja svojega brata Ivana.

⁵⁹ „Rector di Ragusa col suo consiglio de pregadi cometemo a voi ser Piero de Lucari ambassadore nostro al serenissimo re Tuerticho de Bosina col nome di Christo quando sarati gonti ala presentia dela sua maiesta saludatello per nostra parte com quello saludo che a luy se conuien e presentateli la letera de credenza che auetti. E di detegli per nostra parte come questo gugno passato ser Palladino di Gondola voglendo tornar a Ragusa a chasa sua se parti de Suonich, el qual avea molte altre vie per Bosina a posser vegnir a Ragusa a chasa sua, com saluamento. Ma, per amore che lo detto ser Paladino fo sempre amico et seruidor dela casa de voyuoda Radossauo e spicialmente suo e non sentandose debitor ad alguno, ne a voyuoda Radossauo, si che come omo inocente, fese la via de Boraz per andar a Ragusa. E la rason del suo voltarse a Boraz fo per salutar e onorar el detto voyuoda Radossau. Lo qual voyuoda Radossau lo detto ser Palladino intramese e si lo retagne in lo castello de Boraz, digandoli – che ser Giouani, suo fratello, li douea dar per plezaria d’alguni Ongari, si che voi seti fradel de ser Giouani, voglio che me pagati per luy. Onde serenissimo re pregemo la vostra maiesta che se degni de voler mandar alguno vostro messo infino al detto voyuoda Radossauo che debia lassar e franchar el detto ser Paladino. Da poy, che luy non li die dar niente, pero che la vostra serenita lo cognosse et sa, che uno per l’altro, ne fradello per fradello [7v] non e tegnudo in nesuno caso, ne in denari a pagar. Et se il messo non volesse mandar et voi lo pregati che se degni a scriuere letera sopra questo fatto. Una simel a voyuoda Sandagl. Una simel a conte Vochasin e voyuoda Vochmir Slatosouich. E per lo simile a conte Vochaz. Et per lo simele a conte Voch. Datum in Ragusii adi XIII luglio 1423 [8]”, HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 7v-8.

⁶⁰ Polazište za proučavanje rezidencije vojvode Radoslava Pavlovića u Borču u: Đoko Mazalić, „Borač, bosanski dvor srednjeg vijeka”, *Glasnik Zemaljskog muzeja* 53 (1941): 31-94; Desanka Kovačević-Kojić, *Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države* (Sarajevo: „Veselin Masleša”, 1978), 94-95.

Prva izvješća o djelatnosti Petra Lukarevića stigla su u Dubrovnik krajem srpnja 1423., što je vidljivo iz idućega pisma koje mu je upućeno,⁶¹ kao i odluke da se izaberu službenici koji će pripremiti odgovor za oba poslanstva kod vojvode Radoslava.⁶² Početkom kolovoza Dubrovčani su uputili pisma za oba poslanstva. Iz njih je vidljivo da se situacija nije dobro razvijala, bar ne onako kako se očekivalo u Dubrovniku (*che non vedemo la cosa andare per quella buona via che vorressemo*). U pismu poslanicima kod vojvode Radoslava iz početka kolovoza naglašava se da je poslanik Petar Lukarević u svojim pismima prenio da sâm Paladin smatra da ne bi bilo od koristi da se o tom pitanju obavještavaju bosanski kralj i velikaši.⁶³ Očito je bilo promišljanja u kreiranju daljnjih poteza, pa je na traženje Marina Gundulića podržana djelatnost Petra Lukarevića prema početnoj uputi⁶⁴, po kojoj se imalo djelovati samo kod vojvode Radoslava. Situacija se nije bitno mijenjala, iako je vrijeme prolazilo. Već je u pismu iz početka kolovoza za Petra Lukarevića rečeno da je to Paladinova nesreća (*in questa sua aduersita*), što je slikovit izraz dubrovačke aktualne nemoći da mu se primjereno pomogne,

⁶¹ „ser Piero di Lucari ambaxadore nostro a voiouoda Radossauo salute. Per lettere vostre date di la adi 23 et adi 28 luglo” (2. 8. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 185v.

⁶² „Ser Clemens de Bodaça, ser Matheus de Gradi, ser Natalis de Proculo} electi fuerunt officiales ad formandum et formatam adducendum die lune proxime futuri ad Consilium rogatorum responsionem dandam literis ambaxiatorum ad Radossauum et ser Petri de Lucaris ambaxiatori pro factis ser Paladini” (29. 7. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 81v. Sa strane: „Pro factis ser Paladini”. „Prima pars est de comittendo dictis tribus officialibus eligendis quod portent etiam ad presens consilium responsionem dandam literis ser Petri de Lucari ambaxiatori pro factis ser Paladini de Gondola” (29. 7. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 175.

⁶³ „Per ser Palladino ve demo et per le vostre et per quelle de ser Piero de Luchari quanto e seguito e agriueaue assai che non vedemo la cosa andare per quella buona via che vorressemo. Et cometteremo a voi che in ogni cosa che li possete zonare et fare destro non vi sparagnate per algun modo non guastando li fatti della terra a voi comessi, ma perche ve demo che ser Piero scriue che a ser Palladin non pare de andare al re et altri signori dubitando chel signor Radossauo non tolgha di tal cosa disdegno et facia pegio pero noi auemo scritto a ser Piero che non vada, ma che di la appresso di Radossauo stia quanto lor pare essere di bisogno et da poi si ritorni a Ragusa perche non volemo che la sua andata nocesse alla sua et alla nostra facenda. Et di tutte queste facende quanto seguira ne ausarete per vostra lettera” (2. 8. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 10v. Iz pisma za Petra Lukarevića: „voi dite che parlando con ser Paladino per lo seguire el resto della vostra comession alli altri signori a lui pare et cosi certo a noi pare anche cosi chel poria piutosto nuocere che zonare et pero vi dicemo che non volemo che andiate, ma state di la appresso di Radossauo quanto voi com ser Paladin deliberrete et vederete che sia per lo suo meglo perche a ogni modo volemo el bene et destro suo in questa sua aduersita, ma non volemo chel'la vostra andata sia caxon di guastare la sua et la nostra facenda” (2. 8. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 185v.

⁶⁴ Sa strane: „Pro factis ser Palladini de Gondola”; „Prima pars est de acceptando et admitendo requisitionem quam fecit ser Marinus Ja. de Gondola in presenti consilio pro factis ser Paladini de Gondola fratris sui in prosequendo commissionem factam ser Petro de Luchari pro factis ipsius ser Paladini, silicet, quod libere possit ire ipse ser Petrus juxta primam commissionem suam” (4. 8. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 176.

stoga je naloženo da se u dogovoru s Paladinom Petar vrati u Dubrovnik.⁶⁵ Do druge polovine listopada bilo je jasno da se dugovanje Ivana Gundulića mora riješiti onako kako je tražio vojvoda Radoslav, koji na iskazane molbe i traženja dubrovačkih poslanstava nije popuštao niti je puštao Paladina. U tadašnjem pismu poslanicima kod vojvode Radoslava vidljivo je da je Radoslav izjavio da su mu i dalje dužni Paladin Gundulić i Ivan Lampre Crijević.⁶⁶ Porodica je bila spremna platiti dugovanja. Paladinova majka Dobrula, supruga pokojnoga vlastelina Jakova Gundulića, uz suglasnost sinova Marina te Paladina i Ivana (njih dvojice preko zastupnika), dala je odobrenje za plaćanje u iznosu od 1.000-1.200 dukata za oslobađanje sina Paladina.⁶⁷

Prema novim saznanjima od poslanika primjetno je da vojvoda Radoslav Pavlović novim pitanjima, starim dugovanjima Paladina Gundulića i Ivana Crijevića, usporava aktualne pregovore, stoga su i sami Dubrovčani bili spremni spomenuti vojvodina dugovanja za dobavljene tkanine.⁶⁸ U prvoj polovini studenoga

⁶⁵ „Et quando perera a ser Paladino et a voi chel'la vostra stançia non sia piu di la appresso del dicto Radossauo et voi col nome di Dio vi tornate a Ragusa” (2. 8. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 185v.

⁶⁶ „Riceuessemo vostre letere et quelle habiamo ben intexe et ipse non e satisfatto de quello dize de hauer da ser Johanne Ja. de Gondola et da ser Johanni Lampre de Zriua lui non volfare niente dela facenda” (26. 10. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 18v.

⁶⁷ „Cum hoc sit quod ser Paladinus condam ser Jacobi de Gondola sit detentus in carceribus a magnifico viro voiuoda Radoslao Paulouich, pro liberatione cuius sunt necessarij certi denarii et non in parua quantitate. Ideo, nobilis domina Dobrula, uxor condam et que possidet lectum et bona dicti condam ser Jacobi de Gondola, viri sui et mater dicti ser Paladini, sponte et ex certa scientia et non per errorem pro redemptione dicti ser Paladini sui filii et pro liberatione eiusdem a carceribus ubi ad presens detentus est, omnibus modo, via, jure, usu et forma quibus melius conuenientius fieri potet et potuit ac etiam cum consensu et voluntate ser Marini Ja. de Gondola pro se et suo nomine ac etiam ut procuras et procuratio nomine ser Johannis et ser Paladini fratrum suorum ut de huiusmodi procura patet in Procuris cancellarie in MCCCCX, vult et contentatur quod de bonis dicti condam ser Jacobi, viri sui, ratione dicti possedii ad quantitatem mille aut mille ducentorum ducatorum auri, videlicet, de illis bonis supra expressis que dicte domine Dobrulle videbuntur. Renuntiando etc.” (26. 10. 1423.), HR-DADU, Div. Not., vol. 14, f. 36.

⁶⁸ „Rector di Ragusa col suo consiglio e di pregadi alli nobili e saui ser Nicola de Ma. de Goze e ser Biagio di Ma. de Gorgi ambassadori nostri a voyuoda Radossauo salute. Noi receuessimo in questi di passadi due vostre letere, una adi 4 nouembrio data di la adi XXX ottobrio et l'altra adi VI di nouembrio e di la data adi due nouembrio, le quali tute auemo bene intese et per questa vi faremo risposta quanto fara di bisogno. Et prima: Noi hauemo che della nostra intencion per la prima vostra letera non ce piu di speranza de conclusion se gia non fosse seguito, da poi per la segunda che forse arete abuda miglior ventura che non pensemo, mancaso chel sia pur duro ... di nouo vedemo che la vostra signoria ne troua noue exceptioni di ser Zan di Gondola e ser Zoan di Crieua che za tanto tempo che voi dite esser debitori della vostra signoria della quale exception nesemo gran marauglia, che con cose vecchie voi vogliate turbare et guastare quello che la vostra signoria aueua nouamente et frescamente concluso com noi della qual cosa non seghue honore ne alla vostra signoria ne alla nostra ne a noi stessi che semo stati in questa pratica com voi gia e tanto tempo. Ma tutto reputemo a nostra fortuna e che i Dio non ne abia voluto consolare di tanta allegrezza, ma quel che non e a hora com noi speremo in Dio e in la vostra signoria che per suo honore e per amor di Ragusa casa vostra sara una altra volta com altri che semo certissimi che quanto piu la vostra signoria pensara e praticara la signoria di Ragusa piu vi

poslanici su dobili uputu da istaknu da Paladin ne odgovara za postupke svojega brata, da ga vojvoda treba pustiti i da treba poslati poslanika u Dubrovnik da se to pitanje sporazumno riješi. Poslancima je naređeno da odu vojvodi Sandalju Hraniću te da, među ostalim, i njemu spomenu problem oko Paladina Gundulića.⁶⁹ Pregovori o kupoprodaji Konavala došli su u slijepu ulicu, a oslobađanje Paladina Gundulića nije riješeno, pa je pitanje opoziva poslanstva postalo neizbježno rješenje za predah.⁷⁰

Krajem studenoga 1423., shvativši da inicijative za Paladinovo oslobađanje nisu prošle i misleći da je on u smrtnoj opasnosti, Malo vijeće odlučilo je da se pošalje na Veliko vijeće odluka kojom se Dobri (Dobruli), udovici Jakova Gundulića, i sinovima odobrava da radi oslobađanja Paladina Gundulića mogu prodati ili dati u zakup dijelove svojega posjeda na području Stona i u Novim zemljama do iznosa od 3.000 perpera (1.000 dukata). Nekoliko dana poslije Veliko vijeće prihvatilo je taj prijedlog.⁷¹ Očito je plaćanje duga bilo jedini način da se oslobodi Paladin Gundulić.

piacera. E pero magnifico signore da poi che le venuto el tempo che discogitati del nostro pensieri noi ritornemo alli nostri signori piaqua alla vostra signoria de farne dare li denari di quelli panni che noi vi facemo vegnir di Ragusa” (8. 11. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 21v.

⁶⁹ „Apresso per lo fatto di ser Palladino gli dobiate dire che questa non e la speranza che noi auemo in la sua signoria che gia tanto tempo abia tegnuto el nostro zentilomo el qual luy non li die dare niente e che sel die auer da ser Zuani di Gondola, suo fratello o da altri chi si sia nostro cittadino mandi a domandare la sua rason per suo messo e saragli buona rason non tanto a luy che lo auemo e reputemo cordiale amico, ma al piu minimo che sia, ma nessuna rasone ne di Dio ne del mondo ne vuole che uno fratello sia tegnuto per altro. E pero magnifico signore danne questa consulation da poi tanta longa nostra stanza apresso la tua signoria rendine el nostro fratello tuo seruitore ser Palladino di [22] Gondola el qual come innocente cum honor e com buon corere vene dela tua signoria cosi com buona vogla lassalo venir com noi a casa sua come e iusto e com quelle altro piu belle raxoni che i Dio vi spirara et San Biagio ... andate a voiuoda Sandagl ... Ancora per li fatti de ser Palladino di Gondola gli direte quello auerete seguito e com quelle proprie raxoni che di sopra auerete decte a Radossauo mostrerete come gran torto riceuer el nostro zentilomo siando innocente pregando la sua signoria chel in quel chel puo gli vogla essere faou-reuoele come a sempre fatto... [22v]” (8. 11. 1423.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 22-22v.

⁷⁰ Opoziv poslanstva najavljen je prije slanja posljednje upute: „de revocando ambassiatores nostros ad voyuodam Radossauum” (6. 11. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 189. Razrješenje poslanstva: „de afranchando ser Nicolam Ma. de Goze et ser Blaxium Mat. de Georgio ambaxiatoribus qui fuerunt in Bosna et de agendo gratias sibi pro ambaxiata sua” (10. 12. 1423.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 194v.

⁷¹ Sa strane: „Pro ser Paladino de Gondola redimendo”. „Captum fuit per octo consiliares concordēs quod cum ser Paladinus de Gondola detineatur in carceribus per voiuodam Radoslauum Paulouich pro debito ad quod ipse non est obligatus aliquo modo et adeo sit grauatūs compedibus ferreis et sericte detineatur per ipsum Radossauum quod si longuis steterit sit in periculo mortis pro quo nulle preces nulle rationes exposite et pro redemptione dicti nobilis ciuis nostri ne in ipsa captiuitate innocens percat quod portetur ad Maius consilium de faciendo gratiam domine Dobre uxor olim et condam possidet lectum et bona ser Jacobi de Gondola quod cum consensu filiorum filiorum [tako] suorum ex dicto olim ser Jacobo de Gondola quod possit pro redemptione dicti sui filii ser Paladini vendere vel pignorare tot de partibus Stagni et Punte vel Terrarum Nouarum cum consensu filiorum suorum que ascendant ad summam ypperperorum trium milium grossorum cum condicione quod

Sredinom prosinca 1423. pitanje zatočeništva Paladina Gundulića dobilo je još jednu dimenziju. Zatočenje vlastelina znatno je odjeknulo i o tom se slučaju pričalo u Dubrovniku. Očito je da je glas o životnoj opasnosti za Paladina Gundulića bio prije plod nastaloga prepričavanja i proizvoljnosti nego realnoga stanja u Borču. Dubrovački vlastelin Marin Gundulić, brat Paladina Gundulića kojega je vojvoda Radoslav Pavlović neopravdano zatočio u Borču, u svoje i ime svojega brata Paladina podiže tužbu protiv Nalka, sina Vlakote Krankovića, zbog ružnih riječi protiv porodice Gundulić koje je iznosio vojvodi Radoslavu i njegovim ljudima. Svjedoci toga čina bili su i sami dubrovački poslanici kod vojvode Radoslava u Borču.⁷² Tadašnji poslanici kod vojvode Radoslava Pavlovića Vlaho Đurđević i Petar Lukarević dali su izjavu u prvoj polovini veljače 1424., ističući da je mimo svih drugih, koji su govorili Paladinu u prilog, Nalko isticao da Paladina ne treba puštati jer, ako se to učini, Gundulićeva obitelj neće vojvodi dati traženi novac.⁷³ Tada je Marin Gundulić dodao još jednu optužbu protiv

in nulla alia re dicti denari conuerti possint nisi in redimendo dictum ser Paladinum” (27. 11. 1423.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 102v. Sa strane: „Gratia pro redemptione ser Palladini de Gondola”. „Prima pars est quia cum ser Palladinus de Gondola detineatur in carceribus per voiuodam Radossauum Paulouich pro debito ad quod ipse non est obligatus aliquo modo et a Dio sit grauatus compedibus ferreis et stucte detineatur per ipsum Radossauum quod si longus steterit sit in periculo mortis pro quo nulle preces nulle rationis exposite valuerunt nel vallore possunt ad ipsum eximiendum. Ideo intuitu pictatis et pro redemptione dicti nobilis ciuis nostri ne in ipsa captiuitate innocens peceat de faciendo gratiam domine Dobre, uxor olim et que possidet lectum et bonum ser Jacobi de Gondola possit pro redemptione dicti sui filii ser Palladini vendere vel pignerare tot de partibus Stagni Puncte et Terrarum Nouarum cum consensu ut supra filiorum suorum que ascedant ad sumam yperperorum trium millium grossorum. Cum conditione quod nulla alia re dicti denarii conuerti possint nisi in redimendo dicti ser Palladinum” (29. 11. 1423.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 2, f. 141.

⁷² „Ser Marinus Jacobi de Gondola, frater ser Paladini de Gondola, indebite et iniuste et absque ulla sua culpa et causa detenti et carcerati a voiuoda Radossauo Paulouich in Borazio, et eius ser Paladini fratris sui nomine et vice et omni modo, via, forma et iure quibus melius potuit, coram nobili et sapiente viro ser Gauze de Poza vicereatore, sedente pro ser Johanne Mar. de Goze honorabile Rectore sedere in hac parte non valente quia affinis est, conqueritur et querelam suam fecit contra et sopra Nalchum, filium Vlachote Cranchouich. Eo quia dum ipse ser Palladinus iam detentus esset in Boraz per dictum voiuodam et idem Nalchus esset et se reperiret ad mensam cum dicto voyuoda et certis aliis suis nobilibus et sermo inter eos sic stantes ad mensam fieret de dicto ser Palladino sic ut supra indebite et absque sui causa et defectu detento et aliqui ex dictis nobilibus loquerentur dicto voyuode in fauorem ipsius ser Palladini, ipse Nalchus cepit dicere ipsi voyuode: Vos detinuistis et detentum habentis dictum ser Palladinum seratis ipsum bene detentum et carceratum teneri et custodiri facere nec ipsum ullo modo nec verbis aliquorum pro ulla re mundi relaxatis, quoniam unum scio dicere vobis quod si eum relaxaueritis et ire permiseritis nunque habebitis ab illis de Gondola solucionem aliquam nec unum solum denarium. Que verba contra omnem bonam morem ciuitatis Ragusii ac statuta et ordinis ipsius ciuitatis prolata et dicta sic ut supra per dictum Nalchum quam maxime ei ser Paladino obfuerunt et in extremum supplicium et damnum tam persone sue quam eris fuerunt et sunt. De quibus omnibus et pura veritate huius rei e informati sunt et testes infrascripti, videlicet: Ser Nicola Mar. de Goze, ser Blaxius Mat. de Georgio} olim ambaxiatores ad ipsum voyuoda, ser Petrus Mi. de Luchari” (14. 12. 1423.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241.

⁷³ „Die VIII februarii 1424. Ser Blasius Ma. de Georgio testis predictus constitutus coram domino Rectore domino Marino de Gradi et juratis iudicum domino Pasquale de Restis et ser Natale de Pro-

Nalka Vlakote Krankovića. Naime, negdje krajem ljeta ili početkom jeseni 1423. u Dubrovniku, pred Sponzom, Nalko je pred svjedocima Damjanu, drugom sinu Ivana Gundulića, spočitavao zašto se ne oslobađa njegov otac, da se to bez novca ne može učiniti i da je Paladinova sudbina neizvjesna ako se to brzo ne učini. Prema svjedocima, Damjan je Nalku naglasio da njegov stric Marin Gundulić vodi slučaj njegova oca.⁷⁴ Nemamo informacije kako je ta tužba završila. Izvjesno je da je Nalko zbog svojih riječi (prije „dugoga jezika”) bio u tamnici, odakle je pušten početkom veljače 1424. godine.⁷⁵

culo et consiliariis ser Andrea Bla. de Menze et ser Martholo de Zriua juratus supra dicto lamento et examinatus suo juramento dixit se tantum scire, videlicet, quod dum ipse testis foret Sub Boraç venit ad ipsum testem Radoslaus Mursich et dixit quod multa verba fuerunt in mensa voiuode Radosloui, tunc pro ser Paladino de Gondola et ego multum fui locutus pro eo ut est manifestum, scilicet, frater meus Bogdan et vostri Ragusey destruunt omne bonum quod pro eo loquiter et dictis istis verbis equitavit et recessit. Post hoc paululum venit ad ipsum ser Blasium in eodem loco existentem Radiz Pastrouch et dixit ipsi testi isto mane multa verba fuerunt dicta in mensa Radosloui per Radoslaum Mursich in fauorem ser Paladini et audiui dum eram ibidem in alia mensa quod Bogdanus Mursich et Nalchus, filius Vlacote Cranchouich dixerunt contra ser Paladinum predictum et maxime dictus Nalchus dixit voiuode Radoslao: Si tu dimittes et relassabis ser Paladinum numquam habebis aliquem denarium ab eo nec ab aliis de Gondola. Et tamen dixit. Ser Petrus de Lucaris testis predictus constitutus, juratus et examinatus ut supradictus ser Blasius Ma. de Georgio suo juramento dixit in omnibus et per omnia sicut supradictus ser Blasius contestis et plus dixit quod dictus Radiz Pastrouch dixerat quia dictus Nalchus dixit voiuode Radoslao: Tenete fortiter ser Paladinum quia si eum dimittetis nunquam habitis denarios vestros. Tamen dixit”, HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241.

⁷⁴ „Die VIII februarii 1424. Ser Marinus Ja. de Gondola coram domino Rectore ser Marino de Gradi nomine ser Paladini fratris sui carcerati et detenti a Radoslao Paulouich absque aliqua causa legitima conqueritur supra Nalchum, filium Vlacote Crancouich. Eo quia de hoc anno propexacto circha finem estatis propexacte aut in principio autumnii propelapsa dum dictus Nalchus foret prope Sponzam comunis vocuit ad se ser Damianum, filium ser Johannis Jacobi de Gondola dicens ey quare non eximitis ser Paladinum de carceribus voiuode Radosloui Paulouich. Qui ser Damianus resspndit sibi: Ego non inpedio me in talibus, scilicet, ser Marinus patruus meus se inpedit pro hoc. Tunc Nalchus dixit sibi: Ego scio tibi dicere quia ego sum valde intrinsecus voiuode Radosloui predicti sine denariis nullo modo poteritis eum extrahere de manibus dicti voiuode Radosloui. Ideo si ipse ser Paladinus non erit cito redemptus ipse erit positus in compedibus ferreis et etiam audietis perus nouum de eo. Et ista verba dixit idem Nalchus minando. Testes: Ser Michael Volci de Babalio, ser Michael Nicole de Lucaris”, HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241v. Ispod: „Die VIII februarii. Ser Michael Volci de Babalio testis predictus constitutus coram supradicto domino Rectore et juratis iudicibus domino Pasquale de Restis et ser Natale de Proculo ac consiliariis ex Minori consilio ser Andrea Bla. de Menze et ser Martholo de Zriua juratus supra dicto lamento et examinatus suo juramento, dixit quod hac estate dum ipse testis staret prope stationem ser Marini Bla. de Menze una cum ser Damiano, filio ser Johannis Ja. de Gondola, tunc ibidem venit Nalchus, filius Vlacote Crancouich et dixit dicto ser Damiano melius foret vobis ut redimeretis ser Paladinum quam quod stet sine stat et tamen dixit”, HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241v. Ispod: „Die X februarii. Ser Michael de Lucaris testis predictus constitutus coram supradicto domino Rectore et juratis iudicum sue curie domino Pasquali de Restis, ser Nicola Pe. de Poza, ser Natale de Proculo et consiliario Minoris consilio ser Natale de Georgio, juratus et examinatus supra dicto lamento suo juramento dixit et testificatus est in omnibus et per omnia sicut supradictus ser Michael Volci de Babalio contestis eius et tamen dixit”, HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241v.

⁷⁵ „de liberando a carceribus comunis Nalchum Vlachote Crancouich filium et de minando sibi et reprehendo eum verbis” (11. 2. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 202.

Teško je na kraju reći kada i kako se razriješila ova epizoda s Paladinom Gundulićem u Borču. Izvjesno je da je Paladin u zatočeništvu proveo i početak 1424. godine.⁷⁶ U očuvanim dokumentima ne razaznajemo daljnja događanja. Početkom lipnja i u srpnju 1424. prepoznaju se razriješenja nespornazuma između Radoslava Pavlovića sa spominjanim Ivanom Lampre Crijevićem, ali i s Benediktom Petra Gundulićem. No, oba slučaja riješena su u Dubrovniku.⁷⁷ U Paladinovu slučaju, po svemu sudeći, porodica je platila dugove Ivana Gundulića i Paladin je bio slobodan. Prvi spomen Paladina Gundulića u Dubrovniku nakon „ropstva” kod Radoslava Pavlovića tek je iz sredine kolovoza 1424. godine.⁷⁸ Otuda još uvijek ne možemo ne konstatirati da je njegovo zatočeništvo trajalo preko godinu dana. Već krajem 1424. učestalije pratimo Paladina na raznim položajima i službama u Dubrovniku.⁷⁹ U srpnju 1425. Paladin Gundulić napustio je Dubrovnik i već u kolovozu opet je u Zvorniku.⁸⁰ Promatrano iz druge, bosanske perspektive, njegovo je izbivanje iz Zvornika trajalo pune dvije godine.

⁷⁶ „de intromittendo Nalcum filium Vlachote Cranchouich occaxione lamenti facti per ser Marinum Ja. de Gondola nomine ser Paladini fratris sui personaliter in carceribus” (2. 1. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 196; (10. 2. 1424.), HR-DADU, Lam. de foris, vol. 5, f. 241v.

⁷⁷ „de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio offerendi jus voioude Radoslao Paulouich pro eis que petit contra ser Johannem Lempre de Zriua”; „offerendi jus voioude Radoslao Paulouich pro eo quod petit contra ser Benedictum Pe. de Gondola” (5. 6. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 215; „afferant etiam responsionem dandam voioude Radoslao predicto super petitione per eum facta et contra ser Johannem Lempre de Zriua et contra ser Benedictum Pe. de Gondola” (8. 6. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 215v; „super factis ser Johannis Lampre de Črieva offerendo ei jus”; „super factis ser Benedicti Pe. de Gondola offerendo ei jus” (26. 7. 1424.), *Isto*, 220v. Benedikt Gundulić dugovao je srebro: „Cum Rudeč Popouich de Tribigne ... comparuit tamquam nuncius specialis voioude Radosai Paulouich ... dicens cum dictus ser Benedictus Pe. de Gondola sit debitor dicti voioude Radosai domini mey in libris viginti quinque argenti” (23. 10. 1424.), HR-DADU, Div. Canc., vol. 43, f. 42v.

⁷⁸ „Ellectio unius ceccherii loco ser Marini de Lucaris absentis ... ser Paladinus de Gondola...” (18. 8. 1424.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 3, f. 29v.

⁷⁹ Sa strane: „Officiales pro Boglcho Nenchoich”. „Ser Marinus Ni. de Resti, ser Marinus Si. de Goze, ser Paladinus de Gondola} electi fuerunt officiales ad videndum et extimandum unum casale uxor Boglchi Nenchoich quod dedit in dotem dicto Boglcho...” (7. 11. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 173. Sa strane: „Officiales pro obroch”. „... ser Paladinus de Gondola} electi fuerunt officiales ad emendum res opportunas de obroch deputat per Consilium rogatorum...” (16. 11. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 176. Sa strane: „Officiales”. „Ser Paladinus de Gondola, ...} electi fuerunt officiales ad emendum panos donandos ad nuptias Stipani nepotis voioude Sandagl...” (27. 11. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 177v. Sa strane: „Officiales”. „... ser Paladinus de Gondola, ...} electi fuerunt officiales ad videndum et ad formationem habendum si aliquod oleum, senum siue pegola est magazinis que non hanet voltam...” (7. 12. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 180; „massari comunis ... ser Paladinus de Gondola” (20. 12. 1424.), HR-DADU, Cons. Maius, vol. 3, f. 45v; „ser Paladino de Gondola” (22. 12. 1424.), HR-DADU, Div. Not., vol. 14, f. 157v; „Electio capitanei seu patroni galee: Ser Paladinus de Gondola” (31. 12. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 234v.

⁸⁰ „... ser Paladinus de Gondola [prekriženo, pa dodano: Ser Ruscus Ni de Poza ellectus fuit loco ser Paladini die XXVI jullii 1425]” (1425.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 185; „ser Palladinus de Gondola ... officiales castri Sochol” (20. 1. 1425.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, 193. [Prekriženo] „... ser Junius de Gradi loco ser Paladini electi die 26 julli 1425”, *Isto*; „Ser Paladinus Ja. de Gondola consul”

Krajem srpnja i početkom kolovoza 1424. Paladinov brat Ivan Gundulić bio je u Rudniku u Despotovini, u kući Dubrovčanina Jakše Vodopije. Tamo su ga zatekli kuriri koji su mu nosili poziv zbog ostavinske rasprave u okviru trgovačkoga društva u kojem je bio i njegov pokojni otac Jakov Gundulić i koja se nije mogla održati i završiti bez njegova sudjelovanja.⁸¹ Već u rujnu 1424. Ivan Gundulić je kod vojvode Radoslava Pavlovića u njegovoj rezidenciji u Borču, gdje je kao dubrovački poslanik započeo novi krug pregovora o Konavlima. Prema sadržaju pisma koje je Ivan uputio bratu Marinu, vojvoda Radoslav osobno je tražio da Ivan dođe iz Despotovine i da se ponovo otvori problematika kupoprodaje Konavala.⁸² Godinu dana nakon utamničenja Paladina Gundulića zbog dugovanja njegova brata Ivana sâm Ivan imao je veliko povjerenje vojvode Radoslava. Vojvodin izbor Ivana Gundulića za pregovarača pokazuje da su stari nesporazumi riješeni, ali i da je pregovaranje postalo temeljitije zbog njegove nove inicijative.

(22. 8. 1425.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, 250v; „Ser Paladinus de Gondola consul” (31. 8. 1425.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, 252v.

⁸¹ „sono remase multe razione le quale senza de vuy non se possono finire” (21. 7. 1424.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 174. Ispod: „Die VII augusti 1424. Milan et Radegl corerii ... suo sacramento retulerunt se die penultimo jullii proxime preteriti presentasse scripta literas citatorias scripto ser Johanni in Rudnich esistenti in domo Jaxe de Vodopia” (21. 7. 1424.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 174.

⁸² „de elligendo tres nobiles qui videre debeant literas et commissiones alias factas et directas ad voyuodam Radossaum pro facto Canalis et formare et formatam portare ad presens consilium respensionem dandam et faciendam literis ser Johannis Ja. de Gondola scriptis per factis Canalis et lectis in presenti consilio” (18. 9. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 224; „Ser Alouisius Mar. de Goze, ser Marinus de Resti, ser Zore de Palmota} ellecti fuerunt officiales ad videndum literas et comissiones alias factas et directas ambaxiatam tunc ad voyuodam Radossaum pro facto Canalis et ad formandam et formatam portando ad Consilium rogatorum respensionem faciendam literis ser Johannis Jacobi de Gondola scriptis pro factis Canalis...” (18. 9. 1424.), HR-DADU, Cons. Min., vol. 3, f. 162v; „Rector di Ragusa col suo consiglio et de pregadi al nobile et sauo ser Johanni Ja. de Gondola dilecto citadin nostro in Boraç salude. Hauemo veduto la litera la qual mandasti a ser Marin vostro frar per la meza parte de Canal de voiuoda Radossau Paulouich la qual hauemo ben intesa. E perche in essa litera se contiene chel dicto voiuoda vi se chiamar de Schiauenia per volonta che haueua de esser con vuy per darne la ditta su meza parte de Canal. Et siando vuy in Boraç Volcas vi parlo per questi fatti. E vuy non contento al parlar de Volchas andasti dal signor et parlasti con luy sopra di ço la qual cosa molto vi laudemo” (20. 9. 1424.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 48; „rescribendi ser Johanni de Gondola super litera nuper lecta in presenti consilio habita ab eo” (16. 10. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 225v. Sa strane: „Ser Johanni Ja. de Gondola apud Radossaum Paulouich pro Canale”. „Rector di Ragusa col suo consiglio et de pregadi al nobile et sauo ser Johanni Ja. de Gondola dilecto citadin nostro salude. Adi XIII del presente mese riceuessemo vostra litera data Sotto Boraç la qual hauemo ben intesa ... sopra questa facenda de la sua meza parte de Canal...” (19. 10. 1424.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 50v; „deliberando in presenti consilio super litera nuper habita a ser Johanne Ja. de Gondola pro parte Canalis voiuode Radosaui Paulouich”; „dicendo infine dicto voiuode: Id quod non est factum nunc Deus dabit quod in futurum fiet” (30. 10. 1424.), HR-DADU, Cons. Rog., vol. 3, f. 227v. Sa strane: „Ser Johanni Ja. de Gondola pro Canale”. „Rector di Ragusa col suo consiglio et de pregati al nobile et sauo ser Johanni de Ja. de Gondola dilecto citadin nostro salude. Riceuessemo questa vostra ultima litera adi 27 de octobri la qual hauemo ben intesa...” (31. 10. 1424.), HR-DADU, Lett. di Lev., vol. 9, f. 51.

Takva promjena „raspoloženja” u političkim kretanjima pokazuje da je Paladinovo zatočenje ipak završilo na zadovoljavajući način i da, usprkos velikoj materijalnoj šteti koju nosi prestanak poslovanja, Paladin u osnovi nije bio u životnoj opasnosti dok je boravio kod vojvode Radoslava Pavlovića u Borču.

Umjesto zaključka

Zatočenje dubrovačkoga vlastelina Paladina Gundulića od vojvode Radoslava Pavlovića u Borču 1423./1424. dobilo je svoju prvu detaljniju analizu zahvaljujući izvorima koji se čuvaju u Državnom arhivu u Dubrovniku. Korištenjem odluka dubrovačkih vijeća i prepiske dubrovačke vlade postavljena je široka istraživačka mreža u kojoj je u grubim crtama moguće prepoznati kretanje vlastele koja se učestalije spominjala u Dubrovniku i zaleđu. U razmatranom vremenu praćena je djelatnost sinova Jakova Gundulića, braće Ivana, Paladina i Marina. Marin je bio u Dubrovniku na raznim položajima, a Ivan i Paladin poslovno su bili angažirani u Zvorniku. Na putu iz Zvornika, prolazeći za Dubrovnik preko Borča, u lipnju 1423. Paladina Gundulića zatvorio je vojvoda Radoslav Pavlović. Polazište Paladinova zatvaranja jest dugovanje njegova brata Ivana Gundulića zbog prije danog jamstva za neke Mađare. Ta dugovanja Radoslav je i ranije tražio u Dubrovniku, ali izvan sudskoga postupka, pa nije dolazio u položaj za eventualnu naplatu. Radoslavljeva odluka iz lipnja 1423. nalikovala je na „izam”, izvansudsku represaliju kojom se dug naplaćivao od bilo kojega dužnikova zemljaka. Dubrovačka reakcija bila je energična, ali je zbog brojnih aktualnih pitanja u odnosima s vojvodom Radoslavom Pavlovićem, prije svega zbog pregovora o kupoprodaji Konavala, bila pažljivo postavljena. Marin Gundulić koordinirao je akciju oslobađanja. Porodica je sastavila uputu za Petra Lukarevića, koji je poslan na dvor Radoslava Pavlovića radi Paladinova oslobađanja. Iako se čitava akcija oslobađanja zasnivala na ispravnoj međunarodnoj osnovi, činjenici da brat ne može odgovarati za bratova dugovanja, vojvoda Radoslav nije popuštao. Jedinstvu dubrovačke akcije proturječio je Nalko, sin Vlakote Krankovića, koji je negativno govorio o Gundulićima u Borču i izazvao tužbu koja je rezultirala njegovim zatvaranjem. Porodica Jakova Gundulića bila je prisiljena dijelom zajedničke baštine doći do financijskih sredstava za Paladinovo oslobađanje. Paladin je pušten na slobodu prije sredine kolovoza 1424., kad ga pratimo na dužnosti u Dubrovniku. Već u rujnu 1424. Paladinov brat Ivan Gundulić, raniji dužnik vojvode Radoslava Pavlovića, bio je u Borču kao dubrovački poslanik u novoj rundi pregovora o kupoprodaji Konavala. Paladin Gundulić bio je godinu dana zatočen u Borču, a nakon dvije godine ponovo je iz Dubrovnika otišao u Zvornik. Provedena analiza pokazuje da su brojne dubrovačke vlastelinske porodice u svojim djelatnostima povezane s neposrednim zaleđem odlični tematski okviru za buduća šira monografska istraživanja.

Prilog

Nasljednici Jakova Gundulića, članovi sudskih komisija u kolonijama (1412. – 1426.)

(Ref. – Reformationes; CM – Consilium Minus; Lett. di Lev. – Lettere di Levante)

	Mjesto i funkcija	Datum i signatura
Joannes Jacobi de Gondola	Suonicho consul	6. 4. 1412., Ref., XXXIV, 19v
Johannes Ja. de Gondola	Sreberniza consul	13. 6. 1414., Ref., XXXIV, 126v
Johannes Ja. de Gondola	Sreberniza consul	20. 7. 1414., Ref., XXXIV, 132
Johannes de Gondola	Sreberniza consul	8. 8. 1414., Ref., XXXIV, 134v
Johannes de Gondola	Soto Xuonich consul	4. 9. 1414., Ref., XXXIV, 137v
Johannes de Gondola	in Subsuonich vel in Sreberniza consul	3. 11. 1414., Ref., XXXIV, 144
Johannes Ja. de Gondola	Srebeniza in Suonico et in Perin consul	18. 5. 1415., CM, I, 26v
Johannes Ja. de Gondola	Sub Suonich consul	16. 7. 1415., CM, I, 35v
Paladinus de Gondola	Sotto Suonich consul	29. 11. 1416., CM, I, 94v
Paladinus de Gondola	Sotosuonich judex	30. 11. 1416., CM, I, 95
Johannes J. de Gondola	Soto Suonich consul	22. 9. 1417., CM, I, 155v
Johannes J. de Gondola	Soto Suonich consul	22. 9. 1417., CM, I, 155v
Paladinus de Gondola	Soto Suonich judex	22. 9. 1417., CM, I, 155v
Johannes de Gondola	Soto Suonich consul	27. 9. 1417., CM, I, 156v
Paladinus de Gondola	Sotouisochi judex	10. 11. 1417., CM, I, 164
Paladinus Ja. de Gondola	in Srebeniza onuci in Suonich judex	25. 11. 1417., CM, I, 168
Johannes de Gondola	Sotouonich [tako] consul	23. 12. 1417., CM, I, 172v
Paladinus de Gondola	Sub Suonich judex	30. 12. 1417., CM, I, 173v
Johannes de Gondola	Sotto Suonich consul	29. 3. 1418., CM, I, 196
Johannes Jacobi de Gondola	Sot Suonich consul	19. 6. 1418., CM, II, 2
Johannes de Gondola	Suonich consul	30. 7. 1418., CM, II, 4
Paladinus de Gondola	Suonich judex	13. 8. 1418., CM, II, 6v
Paladinus de Gondola	Sotto Suonich judex	17. 8. 1418., CM, II, 7v
Paladinus de Gondola	Sub Suonich judex	27. 8. 1418., CM, II, 9v
Paladinus de Gondola	Sossonich [tako] judex	20. 9. 1418., CM, II, 13
Palladinus de Gondola	Sothsuonich [tako] judex	25. 9. 1418., CM, II, 14
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19v
Palladinus de Gondola	Sottosuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19v

	Mjesto i funkcija	Datum i signatura
Palladinus de Gondola	Sottsuonych judex	29. 10. 1418., CM, II, 19v
Paladinus de Gondola	Sottosuonich judex	26. 11. 1418., CM, II, 25
Paladinus de Gondola	Sub Suonich judex	22. 12. 1418., CM, II, 29v
Paladinus de Gondola	Sub Suonich judex	22. 12. 1418., CM, II, 30
Palladinus de Gondola	Srebeniza judex	13. 1. 1419., CM, II, 35v
Paladinus de Gondola	Sub Visocchi judex	27. 2. 1419., CM, II, 48
Paladinus de Gondola	Sothsuonich judex	4. 3. 1419., CM, II, 48v
Johannes Ja. de Gondola	Sotosuonich consul	16. 9. 1419., CM, II, 83
Palladinus de Gondola	Srebeniza consul	17. 9. 1419., CM, II, 84
Paladinus Ja. de Gondola	Sub Suonich judex	19. 10. 1419., CM, II, 89
Palladinus de Gondola	Suothuisoch judex	22. 11. 1419., CM, II, 93v
Paladinus de Gondola	Suonich consul	9. 1. 1420., CM, II, 102
Paladinus de Gondola	Suonich consul	9. 1. 1420., CM, II, 102
Paladinus de Gondola	Suonich judex	8. 2. 1420., CM, II, 109v
Paladinus de Gondola	Sothuisochi judex	18. 8. 1420., CM, II, 145v
Johannes Ja. de Gondola	Suonich judex	25. 11. 1420., CM, II, 160v
Palladinus Ja. de Gondola	Sothsuonich judex	25. 11. 1420., CM, II, 161
Palladinus de Gondola	Sothsuonich consul	27. 12. 1420., CM, II, 165
Johannes Ja. de Gondola	Sothsuonich consul	18. 2. 1421., CM, II, 178
Jacobus Jo. de Gondola	Poduisochi judex	23. 5. 1421., CM, II, 194v
Jacobus Jo. de Gondola	Sottosuonich judex	26. 5. 1421., CM, II, 195
Johannes Ja. de Gondola	Sothuisoch consul	16. 6. 1421., CM, II, 199v
Jacobus Johannis de Gondola	Sothsunich [tako] consul	14. 7. 1421., CM, II, 203v
Jacomo di Z. di Gondola	Sottosuonich judex	25. 7. 1421., Lett. di Lev., VIII, 17
Palladinus Ja. de Gondola	Suothsuonich consul	7. 10. 1421., CM, II, 219
Johannes Ja. de Gondola	Suonich consul	24. 1. 1422., CM, II, 243
Paladinus de Gondola	Subsuonich consul	26. 2. 1422., CM, 252
Paladinus Ja. de Gondola	Sothsuonich consul	24. 3. 1422., CM, II, 258
Jacobus Jo. de Gondola	Subtus Suonich judex	1. 8. 1422., CM, III, 4v
Jacobus Jo. de Gondola	Subtus Suonich judex	1. 8. 1422., CM, III, 4v
Paladinus de Gondola	Sub Suonich consul	13. 8. 1422., CM, III, 5v
Johannes Ja. de Gondola	Sub Suonich consul	6. 10. 1422., CM, III, 15v
Paladinus de Gondola	Subsuonich judex	14. 11. 1422., CM, III, 26
Johannes Ja. de Gondola	Suonich consul	15. 11. 1422., CM, III, 26v
Paladinus de Gondola	Suonich consul	10. 12. 1422., CM, III, 31
Jacobus G. de Gondola	Subsuonich judex	19. 12. 1422., CM, III, 32v
Johannes de Gondola	Subtus Suonich consul	26. 1. 1423., CM, III, 43v
Paladinus de Gondola	Suonich judex	5. 2. 1423., CM, III, 45v
Paladinus de Gondola	Sub Suonich judex	12. 2. 1423., CM, III, 47
Paladinus de Gondola	Sottosuonich judex	5. 3. 1423., CM, III, 52
Paladinus de Gondola	Suonicho consul	13. 4. 1423., CM, III, 60
Paladinus de Gondola	Subsuonich consul	27. 4. 1423., CM, III, 65

	Mjesto i funkcija	Datum i signatura
Johannes de Gondola	Subtus Suonich consul	20. 5. 1423., CM, III, 70v
Johanes Ja. de Gondola	Suonich consul	21. 6. 1423., CM, III, 74v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	9. 8. 1423., CM, III, 83
Jacobus de Gondola	Suonich consul	31. 8. 1423., CM, III, 86v
Jacobus de Gondola	Suonich consul	1. 9. 1423., CM, III, 86v
Jacobus Jo. de Gondola	Sotsuonich judex	17. 9. 1423., CM, III, 88v
Jacheta Jo. de Gondola	Subsuonich consul	6. 10. 1423., CM, III, 92
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich judex	17. 10. 1423., CM, III, 95v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	17. 10. 1423., CM, III, 95v
Johannes J. de Gondola	Sotto Suonich consul	22. 1. 1424., CM, III, 116
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	28. 3. 1424., CM, III, 133v
Jacobus Jo. de Gondola	Subtus Suonich judex	30. 3. 1424., CM, III, 135
Jacobus Jo. de Gondola	Sotto Suonich consul	18. 5. 1424., CM, III, 143
Jacobus Jo. de Gondola	Srebniza judex	18. 5. 1424., CM, III, 143
Jacobus Jo. de Gondola	Srebrniza judex	3. 6. 1424., CM, III, 147
Jacobus J. de Gondola	Subtus Suonich judex	18. 7. 1424., CM, III, 155v
Jacobus Jo. de Gondola	Subtus Suonich	29. 7. 1424., CM, III, 157
Jacobus Jo. de Gondola	Pristina consul	11. 8. 1424., CM, III, 159
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich judex	9. 9. 1424., CM, III, 162
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	22. 9. 1424., CM, III, 163v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	7. 10. 1424., CM, III, 165v
Jacobus Jo. de Gondola	Subsuonich judex	25. 10. 1424., CM, III, 170
Jacobus J. de Gondola	Suonich consul	14. 11. 1424., CM, III, 175v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	29. 11. 1424., CM, III, 178
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	7. 12. 1424., CM, III, 180
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	14. 12. 1424., CM, III, 181
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	14. 12. 1424., CM, III, 181
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	14. 12. 1424., CM, III, 181
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	14. 12. 1424., CM, III, 181
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	14. 12. 1424., CM, III, 181v
Jacobus Jo. de Gondola	Socto Suonich judex	18. 12. 1424., CM, III, 182
Jacheta Jo. de Gondola	Sottosuonich judex	15. 1. 1425., CM, III, 191
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	15. 3. 1425., CM, III, 207v
Jacobus Jo. de Gondola	Sub Suonich judex	26. 4. 1425., CM, III, 218v
Jacobus Jo. de Gondola	Sub Suonich consul	26. 4. 1425., CM, III, 218v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich judex	5. 6. 1425., CM, III, 228v
Jacobus de Gondola	Suonich judex	11. 6. 1425., CM, III, 231v
Jacobus Jo. de Gondola	Sotto Suonich consul	9. 7. 1425., CM, III, 238
Paladinus Ja. de Gondola	Suonich consul	22. 8. 1425., CM, III, 250v
Paladinus de Gondola	Suonich consul	31. 8. 1425., CM, III, 252v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich consul	24. 9. 1425., CM, III, 255
Jacobus Jo. de Gondola	Sub Suonich consul	19. 10. 1425., CM, III, 260
Jacobus Gio. de Gondola	Sottosuonich consul	26. 10. 1425., CM, III, 261v

	Mjesto i funkcija	Datum i signatura
Jacobus de Gondola	Suonich judex	13. 11. 1425., CM, III, 263v
Jacobus de Gondola	Suonich consul	30. 11. 1425., CM, III, 267v
Jacobus de Gondola	Suonich judex	1. 12. 1425., CM, III, 268
Jacobus de Gondola	Suonich judex	11. 12. 1425., CM, III, 270v
Jacobus Joh. de Gondola	Sotto Suonich judex	29. 12. 1425., CM, III, 273v
Jacobus Joh. de Gondola	Sotto Suonich judex	29. 12. 1425., CM, III, 273v
Jacobus Joh. de Gondola	Sotto Suonich judex	29. 12. 1425., CM, III, 273v
Jacobus Jo. de Gondola	Suonich judex	7. 2. 1426., CM, III, 286
Jacobus de Gondola	Suonich consul	8. 3. 1426., CM, III, 292v

Neobjavljeni izvori

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 1, Odluke vijeća (Reformationes) (HR-DADU, Ref.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 2, Veliko vijeće (Consilium Maius) (HR-DADU, Cons. Maius).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 3.1, Vijeće umoljenih (Consilium Rogatorum) (HR-DADU, Cons. Rog.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 4, Malo vijeće (Consilium Minus) (HR-DADU, Cons. Min.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 8, Pisma i upute Republike (Litterae et comissiones) (HR-DADU, Lett. di Lev.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 9, Razne isprave Notarije (Diversa Notariae) (HR-DADU, Div. Not.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 10.1, Dugovi Notarije (Debita Notariae).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 15, Razni zapisi državne kancelarije (Diversa Cancellariae) (HR-DADU, Div. Canc.).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 19, Političke tužbe (Lamenta politica).

Hrvatska – Državni arhiv u Dubrovniku – ser. 21.2, Tužbe kaznenih djela izvan grada (Lamenta de foris) (HR-DADU, Lam. de foris).

Objavljeni izvori i literatura

Anđelić, Pavao. „Srednji vijek – doba stare bosanske države”. U: *Visoko i okolina kroz historiju*, svezak I: *Prehistorija, antika i srednji vijek*, priredili Pavao Anđelić, Ivo Bojanovski, Borivoj Čović i Branislav Marijanović, 101-310. Visoko: Skupština opštine, 1984.

Čirković, Sima. „Izam”. U: *Leksikon srpskog srednjeg veka*. Beograd: Knowledge, 1999, 249-250.

Čorović, Vladimir. „Kako je vojvoda Radoslav Pavlović prodavao Dubrovčanima Konavle (1423-1427)”. *Godišnjica Nikole Čupića* 26 (1927): 73-109.

Dedić, Enes. „Visoki i Podvisoki u odlukama vijeća Dubrovačke Republike (1415-1444) – Ispisi arhivske građe”. *Radovi Zavičajnog muzeja Visoko* 1 (2020): 67-122.

Kovačević, Desanka. *Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni*. Sarajevo: Naučno društvo Bosne i Hercegovine, 1961.

Kovačević-Kojić, Desanka. „Zvornik (Zvonik) u srednjem vijeku”. *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine* 16 (1967): 19-35.

Kovačević-Kojić, Desanka. *Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države*. Sarajevo: „Veselin Masleša”, 1978.

Kovačević-Kojić, Desanka. *Srednjovjekovna Srebrenica (XIV-XV vijek)*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 2010.

Mazalić, Đoko. „Borač, bosanski dvor srednjeg vijeka”. *Glasnik Zemaljskog muzeja* 53 (1941): 31-94.

Vekarić, Nenad. *Vlastela grada Dubrovnika, svezak 2: Vlasteoski rodovi (A-L)*. Zagreb; Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2012.

Vekarić, Nenad. *Vlastela grada Dubrovnika, svezak 5: Odabrane biografije (E-Pe)*. Zagreb; Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2014.

Veselinović, Andrija. *Dubrovačko Malo veće o Srbiji (1415-1460)*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 1997.

Živković, Pavo. *Tvrtko II Tvrtković. Bosna u prvoj polovini XV stoljeća*. Sarajevo: Institut za istoriju, 1981.

*Esad Kurtović**

Captivity of Noblemen Paladin Gundulić from Dubrovnik at the Court of Duke Radoslav Pavlović in Borač (1423/24)

Summary

Nobleman Paladin Gundulić from Dubrovnik was captured on his way from Zvornik to Dubrovnik in June 1423 by the Bosnian duke Radoslav Pavlović and imprisoned in the latter's residence at Borač. The reason was the debt of the nobleman's brother, Ivan Gundulić. This paper contextualizes the heirs of Jakov Gundulić, his sons Marin, Ivan, and Paladin, in order to clarify their position and involvement in the events of 1423/24. The extensive efforts of the family and the Dubrovnik government to achieve Paladin's release are now better known and will be easier to contextualize in future research. The author also discusses the basis of movement and continuous presence of Ragusans in Bosnian colonies.

Keywords: Gundulić noblemen from Dubrovnik (Paladin, Ivan, and Marin), Duke Radoslav Pavlović, Borač, Zvornik

* Esad Kurtović, Department of History, Faculty of Philosophy University of Sarajevo, Franje Račkog 1, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, E-mail: kurtovic.esad@gmail.com